

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

ГОЛОС УКРАЇНИ

До чесної розмови
з народом про владу

Реформи
чи експерименти?

Олексій ЮЩИК,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України, народний
депутат України третього скликання.

▶ СТОР. 4—5

Акція

У прифронтовому селищі
спільно відзначили
День довкілля

▶ СТОР. 7

Регіон: Рівненщина

Ремчиці:
у клопотах
і не без проблем.
Але з надією
в очах

▶ СТОР. 8

Леонід Долід,
сільський голова.

№ 204 (7210)

П'ЯТНИЦЯ, 25 ЖОВТНЯ 2019 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Якою буде наша пенсійна система

Рада Європи і ПАРЄ
мають повернутися
до власних цінностей

Українська парламентська делегація на чолі з Головою Верховної Ради України Дмитром Разумковим розпочала свою роботу у Страсбурзі в рамках Європейської конференції глав парламентів країн-членів Ради Європи.

«Це традиційний європейський саміт лідерів парламентів країн-членів Ради Європи, країн-партнерів, країн-спостерігачів і сусідніх країн, а також голів інших міжнародних асамблей», — зазначила заступниця Голови Верховної Ради Олена Кондратюк.

▶ СТОР. 2

Зимовий час:
коли переводимо
годинники

У неділю, 27 жовтня, Україна переходить на зимовий час. Стрілки годинника будуть переведені на годину назад — значить, ми довше спатимемо.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 13 травня 1996 року № 509 «Про порядок обчислення часу на території України» на території України 27 жовтня 2019 року о 4-й (четвертій) годині за київським часом скасовується літній час з переведенням годинникової стрілки на 1 (одну) годину назад.

Передусім про перехід на сезонний час потрібно пам'ятати тим, у кого є квиток на поїзд, літак або автобус — час відправлення транспорту в ньому вказується вже з урахуванням переведення годинників. Та й годинники на вокзалах переходять на зимовий час автоматично.

Більше фото тут — www.golos.com.ua
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА

Наталія Ненюченко, заступник міністра соціальної політики України, Галина Третякова, голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, Григорій Осовий, голова СПО об'єднань профспілок на національному рівні, Кенічі Хіросе, старший спеціаліст з питань соціального захисту Бюро МОП для країн ЦСЄ (Будапешт).

Якою має бути майбутня пенсійна система в Україні, обговорювали учасники тристоронньої зустрічі, яку провели Комітет Верховної Ради з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, Міністерство соціальної політики та Міжнародна організація праці.

▶ СТОР. 3

Я ВАМ ПИШУ

Козацьким традиціям жити

Напередодні Покрови в Гостомелі відкрили Алею козацької слави, де встановили стелу. Текст на ній нагадує про козацьку славу містечка. Під час Визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького Гостомель став козацьким сотенним містечком. Гостомельська сотня в складі Київського полку брала участь у цій війні. 23 грудня 1896 року в Гостомелі народився Федір Артеменко — легендарний отаман Орлик, який боровся за незалежну Україну. Козацькі традиції Гостомеля продовжують сучасні захисники Батьківщини. У День захисника України в селищі урочисто відкрили пам'ятник землякам, які захищали Україну на Донбасі й віддали свої життя. Це — Андрій Блонський, Сергій Квасневський, Руслан Злобінець, Ігор Горбенко, Сергій Лимарь і Олександр Старов. Того самого дня в Гостомелі було відкрито пам'ятник мітрополиту Петру Могили.

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ,
директор Ірпінського історико-краєзнавчого музею.

Київська область.

ПОДІЇ

«Теплі» кредити

▶ ЖИТОМИР:

Майже 2 млн 110 тис. грн компенсації за програмою «теплих» кредитів отримали більш як шестисот жителів та 48 ОСББ Житомирщини у цьому році. Як повідомляє управління житлово-комунального господарства департаменту регіонального розвитку ОДА, загалом з початку року домогосподарства та ОСББ регіону взяли 834 «теплих» кредитів на 55 млн 676,9 тис. грн. З початку дії обласної програми виплати часткового відшкодування вартості утеплення й модернізації житла майже вісім тисяч фізичних осіб отримали 7 млн 440 тис. грн компенсації з бюджету регіону, а понад 150 ОСББ відшкодували 4 млн 220 тис. грн, дізналася наш власкор Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.

Зросли доходи місцевих скарбниць

За дев'ять місяців цього року Луганщина спрямувала до зведеного бюджету України 4 млрд 398 млн грн. Це на 583,1 млн грн більше, ніж торік. При цьому надходження до місцевих бюджетів становили 2 млрд 417 млн грн, що також перевищує аналогічний показник минулого року на 353,8 млн грн. Отже, темп зростання доходів місцевих скарбниць забезпечений на рівні 17,1%. Важливо, що це стосується усіх бюджетотворюючих податків. Коментуючи ці показники, в. о. начальника ГУ ДПС в області Ольга Височіна наголошує, що за зазначений період місцеві бюджети поповнилися на 1 млрд 730 млн грн, зокрема за рахунок податку на доходи фізичних осіб. Він є найбільшим серед бюджетотворюючих, і 60% надходжень з нього держава залишає бюджетам ОТГ, районів та міст обласного значення, 15% надходить до обласної скарбниці, повідомляє наш власкор Павло ВОРОНЦОВ.

КОРОТКО

■ На березі Дунаю планують звести термінал для зберігання газу. Термінал на базі плавучої регазифікаційної установки (ПРГУ, FSRU) буде розташований в дунайському порту Рені на південному сході України на кордоні з Молдовою. Перша черга матиме потужності до 2 млрд куб. м на рік з можливістю збільшення до 6 млрд куб. м, **інформує наш власкор В'ячеслав ВОРОНЦОВ.**

■ У Полтавській міській дитячій клінічній лікарні триває реконструкція двох відділень — офтальмологічного та передчасно народжених і патології новонароджених. На їхню оновлення з бюджету громади загалом витратять понад 37 млн грн, **передає наш власкор Василь НЕІЖМАК.**

■ Національний банк за три квартали 2019 року отримав 1,9 млрд грн на погашення заборгованості за кредитами рефінансування неплатоспроможних банків, **повідомила прес-служба регулятора.**

Україна піднялася на сім пунктів у рейтингу легкості ведення бізнесу Doing business-2020, який щорічно публікує Світовий банк (Liga.net)

Рада Європи і ПАРЄ мають повернутися до власних цінностей

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Зокрема, в цьогорічній конференції беруть участь майже 60 глав парламентів та 300 делегатів, в тому числі парламентська делегація України.

«У нашої делегації буде багато зустрічей і переговорів. Працюватимемо над зміцненням міжнародної коаліції з протидії агресору, збереженням і посиленням режиму міжнародних санкцій проти РФ, остаточним поверненням в Україну всіх незаконно утримуваних агресором заручників і в'язнів сумління», — підкреслила Олена Кондратюк.

Вона висловила переконання, що Рада Європи і ПАРЄ мають відновити свій авторитет шляхом повернення до власних цінностей, що лягли в основу створення і діяльності цієї організації.

«Це не лише повага до прав людини і демократичних свобод, але й верховенство права і справедливості, принципи добросусідства і мирного співіснування», — зауважила заступниця Голови Верховної Ради.

Відповідно до програми конференції очікуються дискусії: «Наш спіль-

ний Європейський дім: наступні 70 років», «Реалізація порядку денного ООН 2030 та його Цілей сталого розвитку: внесок парламентів» та «Жінки в політиці та в публічному дискурсі».

Також Голова Верховної Ради України Дмитро Разумков проведе низку двосторонніх зустрічей з європейськими партнерами.

Інформаційне управління апарату Верховної Ради України.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Олена Кондратюк, Дмитро Разумков, Джанні Букиккіо.

Говорили про обмін досвідом у проведенні функціонального аудиту апарату Верховної Ради

Керівник апарату Верховної Ради України Вячеслав Штучний (на знімку перший ліворуч) узяв участь у зустрічі генеральних секретарів парламентів країн Східного партнерства в Страсбурзі. Однією з головних тем для обговорення під час заходу стало впровадження мережі генеральних секретарів країн Східного партнерства з метою підвищення потенціалу персоналу парламентів.

Очільник апарату українського найвищого законодавчого органу влади В. Штучний наголосив на важливості та актуальності багатосторонньої співпраці на рівні генеральних секретарів парламентів. За його словами, під час зустрічі обговорили

питання перспективи співпраці та взаємодії з європейськими партнерами. Водночас ішлося про обмін досвідом у проведенні функціонального аудиту апарату Верховної Ради. Порували також питання дигіталізації, електронного документообігу та впровадження електронних систем.

Під час дискусій акцентували увагу на загальних викликах, які стоять перед апаратами парламентів, та шляхах напрацювання рішень для ефективної і сталої співпраці. Серед іншого розглядалися можливості організації тренінгів у рамках багатосторонньої співпраці, здійснення парламентського нагляду та використання напрацювань у галузі ІТ-тех-

нологій, проведення аналізу даних, дигіталізації робочого процесу тощо.

У зустрічі також брали участь: генеральний секретар Парламентської асамблеї Ради Європи Войцех Савицький, начальник штабу — генеральний секретар Національної асамблеї Республіки Вірменія, голова мережі генеральних секретарів парламенту країн Східного партнерства Тігран Галстян, генеральний секретар парламенту Грузії Гіві Міканадзе, генеральний секретар парламенту Республіки Молдова Адріан Албу.

Прес-служба апарату Верховної Ради України.

Фото надано прес-службою апарату Верховної Ради України.

Формулу визволення від агресора готуватимуть парламентарії

Минулого тижня народні депутати створили Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради з питань формування і реалізації державної політики щодо відновлення територіальної цілісності та забезпечення суверенітету України. Ініціативу фракції політичної партії «Голос» стосовно створення ТСК (голова Сергій Рахманін) підтримали «Слуга народу», «Європейська солідарність» та «Батьківщина». Як поділилася в інтерв'ю «Голосу України» Леся Василенко, мета ТСК — напрацювання «формули України» із залученням експертних кіл. «Ця комісія має визначити правила, обов'язкові для всіх на міжнародних переговорах. І вона не має бути закритим органом. Однозначно маємо прислухатися до голосу суспільства — «Народного віче». Має бути і діалог з Офісом Президента, урядом, з віце-прем'єр-міністром з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України, міжнародними партнерами», — зазначила народний депутат і додала, що позиція народних депутатів, які підтримали ініціативу «Голосу», чітка і однозначна: вести відкритий діалог, дати чіткі відповіді суспільству — куди ми рухаємося і якнайшвидше напрацювати формулу звільнення Донбасу та Криму від агресора та відновлення українських кордонів.

Про актуальні проблеми жителів Луганщини дізналися з перших уст

Комітет Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та АР Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнародних відносин продовжує свою роботу в Луганській області.

Члени комітету на чолі з народним депутатом України Дмитром Лубінцем провели зустріч із керівництвом військово-цивільної адміністрації міста Щастя та Новоайдарського району.

Оглянувши «міст життя», народні депутати поспілкувалися з представниками місцевої влади щодо можливості відкриття КПВВ.

Цього ж дня учасники розширеного засідання комітету відвідали селище міського типу Станиця Луганська, де будівельники готуються до монтажу прольоту моста через Сіверський Донець. Народні обранці поспілкувалися з місцевими мешканцями, представниками міжнародних гуманітарних місій та неурядових організацій. Представники законодавчої влади дізналися з перших уст про найактуальніші проблеми, що турбують жителів районів, наближених до лінії розмежування.

Владислав ЛЕОШКО.

Донецька область.

Фото

Олександра КЛИМЕНКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

На знімку: народні депутати України Ахтем Чийгоз, Дмитро Лубінець (на передньому плані), Рустем Умеров, Олексій Кузнєцов, Максим Ткаченко дискутують про розведення військ і відкриття КПВВ на лінії розмежування в місті Щастя під час виїзного засідання на Донбас Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнародних відносин.

Якою буде наша пенсійна система

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Як зауважила голова Комітету з питань соціалістики та захисту прав ветеранів Галина Третьякова, пенсія — це завжди макроекономічне питання. Адже макроекономіка — це чотири великі операції: виробництво, перерозподіл, обмін (торгівля) і споживання. «Коли ми кажемо про пенсію, то йдеться про половину функцій макроекономіки — перерозподіл і споживання. В Україні сьогодні надзвичайно низький коефіцієнт заміщення (співвідношення сплачених пенсій (ідеться лише про трудові виплати) і фонду заробітної плати). Ми забезпечуємо пенсіонерів удвічі менше, ніж того вимагає Конвенція Міжнародної організації праці, де передбачено, що мінімальне пенсійне забезпечення має становити 40 відсотків від зарплати», — зауважила Г. Третьякова, додавши, що мінімальна трудова пенсія нині прив'язана до прожиткового мінімуму, який є заниженим відносно реального прожиткового мінімуму щонайменше вдвічі.

«Ми стоїмо перед проблемою наявної бідності серед пенсіонерів і маємо щось робити і шукати креативні підходи, щоб наповнювати Пенсійний фонд, щоб утримувати сучасних пенсіонерів. Серед таких підходів, за словами голови комітету, колись був податок на продаж валюти, ще раніше — податок на мобільні телефони, а нещодавно — кошти від розмитнення так званих «євроблях». «Нині влада також шукає різні креативні види наповнення Пенсійного фонду, але, мабуть, досить шукати лише варіанти наповнення Пенсійного фонду, потрібно переходити на більш комплексні підходи», — констатувала вона.

Голова СПО об'єднань профспілок на національному рівні Григорій Осовий, наголосивши, що на це питання потрібно дивитися глобально, зауважив:

Під час тристоронньої зустрічі щодо майбутньої пенсійної системи в Україні.

«Економіка має працювати продуктивно, люди — отримувати гідну зарплату, а відрахування від зарплати, як відкладена частка своїх доходів, мають бути достатніми, щоб отримувати гідну пенсію. Це стратегічний шлях, іншого немає». Профспілковий лідер нагадав, що нині єдиний соціальний внесок (ЄСВ) становить 22 відсотки. Проте він перекоаний: внесок має бути більший, хоча й визнає, що роботодавці та урядовці заперечуватимуть проти цього. «Зменшення ЄСВ в майбутньому, а такі ідеї є, — це шлях в нікуди, шлях до повного завалення системи пенсійного забезпечення. Свого часу очікувалось, що зменшення відрахувань з 37 до 22 відсотків сприятиме детінізації ринку, трудових відносин і накопичення Пенсійного фонду збільшаться. Цього

не відбулося. Майже 80 мільярдів гривень стали подарунком для бізнесу, але жодним чином не вплинули ні на розмір зарплат, ні на збільшення ПФ», — наголосив Г. Осовий, додавши, що європейська практика свідчить: такі відрахування становлять від 25 до 34 відсотків.

Цю тезу підтримав старший спеціаліст з питань соціального захисту Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи Кенічі Хіросе. За його словами, українська система соціального забезпечення нині перебуває на перехресті і настав час вирішувати її майбутнє.

У цьому контексті він зауважив, що 22 відсотки внесків — це дуже мало. «Навіть сусідня з вами Польща має значно більші відрахування, щоб підтримувати пенсійну систему», — сказав він.

Водночас Кенічі Хіросе висловив думку, що запровадження пенсійної системи другого рівня не розв'яже наявні проблеми солідарної системи: «Спочатку потрібно розв'язати їх, а вже потім вводити щось нове. Іншими словами, запровадження пенсійної системи другого рівня є для України передчасним в даних умовах. Будь-який додатковий ресурс варто перенаправляти до державної пенсійної системи, щоб зменшити дефіцит і, врешті-решт, покращити рівень пенсійних виплат». Вирішальну роль у цьому, на його думку, відіграватимуть покращення дотримання законодавства та збору внесків, а також скорочення незадекларованої праці.

Олена РОМАШКІНА.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Держбюджет-2020 базуватиметься на консервативному сценарії розвитку економіки

У КАБІНЕТІ МІНІСТРІВ

Кабінет Міністрів затвердив представлений Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства оновлений макропрогноз на 2020–2022 роки. «Цей документ містить цифри, з яких ми будемо виходити, готуючи до другого читання проект держбюджету на наступний рік», — повідомив під час брифінгу Прем'єр-міністр Олексій Гончарук, зауваживши, що Мінекономрозвитку запропонувало два сценарії, за якими може розвиватися економіка.

За першим, консервативним сценарієм, що повторює оцінку Світового банку, у 2020 році зростання валового внутрішнього продукту становитиме 3,7 відсотка. До того ж глава уряду звернув увагу, що навіть консервативний прогноз оптимістичніший від того, що був розрахований раніше. «Навесні прогнозувалося 3,3 відсотка зростання ВВП, тоді як нині ця цифра збільшується до 3,7 відсотка. Ми віримо, що Україна може розвиватися швидше, ніж очікувалося раніше», — сказав О. Гончарук. Водночас оптимістичний прогноз Мінекономрозвитку передбачає зростання ВВП у 2020 році на 4,8 відсотка, у 2021-му — на 5,5 та у 2022-му — на 6,5 відсотка. «Ми вибрали консервативний сценарій, який передбачає зростання ВВП на 3,7 відсотка, щоб обе-

режніше планувати державні фінанси та не наобіцяти людям якісь захмарні виплати, з якими держава не зможе впоратися. Саме на ньому ми будуватимемо доходну частину держбюджету, який подаватимемо в парламент на друге читання», — повідомив прем'єр.

Як розвиватиметься країна — за консервативним чи оптимістичним сценарієм, — залежить від сценаріїв боротьби з корупцією. «Якщо в країні буде вестися реальна боротьба з корупцією, то економіка наступного року може зрости на 4,8 відсотка. І загалом це також реалістичний прогноз, але для його втілення діяльності самого уряду недостатньо, бо потрібно, щоб синхронно працювали всі гілки влади, правоохоронні органи і судова влада передусім», — підкреслив він.

Відповідаючи на запитання щодо курсу гривні на наступний рік, О. Гончарук повідомив, що в умовах реалізації консервативного сценарію він прогнозується на рівні 27 гривень за долар, а якщо економіка розвиватиметься швидше, то курс буде в межах 24,8 гривні за долар. «Тобто що швидше економіка зростатиме, то більше укріплюватиметься гривня», — зауважив він.

На рівні держави здійснюється контроль, щоб у міст не було проблем із розрахунками з монополістами. «Загалом країна до опалювального сезону готова, крім таких міст, як Сміла та Новий Розділ. Там ситуація особлива, і ми втрутилися, щоб протягом найближчих днів врегулювати ситуацію», — зазначив прем'єр, зауваживши, що також відпрацьовується сценарій на випадок, якщо не буде продовжено контракт на транзит російського газу. «Якщо припиниться транзит російського газу до Європи, нам доведеться інакше експлуатувати газотранспортну систему, тож у деяких невеликих містах можуть виникнути тимчасові проблеми. Ми про них наперед знаємо, тож думаю, що ні-

яких позаштатних ситуацій не буде», — запевнив він.

Кабінет Міністрів ухвалив рішення, яке передбачає, що надалі державне майно має продаватися виключно через аукціон ProZorro. Продажі. Система, яка працювала у вигляді експерименту, визнана вдалою, тому далі правила електронних аукціонів мають поширюватися на всі відносини з відчуження державних активів», — зазначив прем'єр і додав, що водночас уряд поширив ці правила на продаж рибних ресурсів.

Також схвалено законопроект, який уможливить укладання міжнародних контрактів в електронній формі, та про Національну систему геопросторів даних, який визначить правила функціонування та взаємодії між собою всіх державних кадастрів України.

Іншими рішеннями уряд полегшив іноземним компаніям можливість відкриття представництв на території України та спростив порядок оформлення українськими науковцями відряджень для здійснення досліджень, що раніше вимагало обов'язкового погодження з міністерством.

Сергій КОВАЛЕНКО.

АКТУАЛЬНО

Навіщо ліквідовують економічно спроможні громади?

Згідно з новим перспективним планом об'єднання громад у Львівській області буде створено 67 ОТГ та залишено шість районів замість двадцяти. Це Львівський, Самбірський, Червоноградський, Стрийський, Дрогобицький і Золочівський райони.

«Напрацювання міжвідомчої комісії обов'язково мають бути розглянуті на сесії обласної ради, — вважає голова облради Олександр Ганущин. — І якщо цього не зроблять, то підірвуть довіру до реформи децентралізації».

Останніми днями тема об'єднання громад стала провідною, бо стосується всіх населених пунктів області. І не все так гладко, як запланували, бо деякі новостворені й економічно спроможні ОТГ проти їх приєднання і укрупнення заради укрупнення.

«Щирець колись мав Магдабурзьке право, а тепер нас хочуть приєднати до Пустомит, — розповідає голова селищної ОТГ Олег Василюшин. — Ми навели хороші контакти з містами-побратимами з Польщі та Німеччини. Впроваджуємо спільні проекти. Нині має надійти 330 тисяч євро коштів на водовідведення у Щирці — і наші німецькі партнери занепокоєні, як далі розвиватиметься наша співпраця».

Щирецьку ОТГ вважають успішною і самодостатньою — вона дійшла до кожного маленького села, і головне — люди задоволені. Але два тижні тому голова ОТГ дізнався, що комісія вирішила приєднати Щирець до Пустомит. Ніхто навіть не приїхав і не поцікавився думкою жителів сіл. Ще можна зрозуміти тих, хто не об'єднався. А тут стільки напрацювань — це не легка праця з ранку до ночі.

Проти штучного об'єднання виступила і голова Новоствореної ОТГ Жидачівського району Галина Козяр, яка вважає, що до реформ не можна підходити спрощено, потрібно враховувати насамперед, чи є громада економічно самодостатньою. Схоже, що на Львівщині пішли шляхом найменшого опору, як колись створювали колгоспи: менші населені пункти механічно приєднують до більших.

Ця дискусія проходила на майданчику Львівського прес-клубу, і дуже прикро, як висловилися її учасники, що Львівська ОДА не взяла в ній участі. Натомість відповіли, що всі беруть участь в обговореннях у районах. Та жодної інформації про це немає на сайті ОДА.

Богдан КУШНІР.

Львів.

САМОВРЯДУВАННЯ

З чим прийшли люди до голови ОДА

Голова Рівненської ОДА Віталій Коваль провів свій перший прийом громадян. Понад півсотні звернень надійшло до нього від мешканців Рівненщини відтоді, як він у вересні обійняв цю посаду. А на першому прийомі вислухав десятки людей з їхніми проблемами. Вони зверталися щодо підтримки травмованих на сході України ветеранів; проблем у медицині у Рокитнівському районі; земельному суперечок у Березнівському та розпалювання землі у Рівненському районах; рейдерського захоплення підприємства на Рівненщині; проблеми недобросовісних забудовників багатопверхових будинків у Рівному тощо.

Кожне звернення Віталій Коваль узяв на особистий контроль та вже доручив відповідним структурним підрозділам Рівненської ОДА взяти-ся за їх опрацювання.

Олександр ПОЛЩУК.
Рівне.

Цього року регіональне замовлення на підготовку кваліфікованих робітників Луганщина виконала на 91%, а молодших спеціалістів — на 89%. Але у повному обсязі набір здійснили лише дев'ять закладів освіти (43% від загальної кількості). Переважно це міські коледжі та училища, дізнався наш власкор Павло Воронцов

У селі Орлове, що входить до складу Кочубеївської ОТГ Високопільського району Херсонської області, місцева молодь за сприяння депутатів та активістів у рамках одного з проектів USAID отримала грант на купівлю обладнання мультимедійного центру, повідомляє наш власкор Сергій Яновський

Реформи чи експерименти?

До чесної розмови з народом про владу

Схоже, «ера милосердя» з новими реформаторами настане нескоро. Складається враження, що над Україною хтось вирішив поставити жорсткий експеримент на її виживання, випробовуючи народне терпіння недолугими «реформами». Та чи треба скидати все на саму тільки владу?... Відповіді на це запитання присвячено попередній публікації автора у «Голосі України» за 25 квітня, 22 травня, 20 червня, 13 липня і 29 серпня ц. р.

У роздумах про нав'язані країні колишньою владною верхівкою різноманітні реформи в державному управлінні, економіці, освіті з наукою, медицині та інших сферах життя чомусь спав на думку епізод із фільму «Ад'ютант його високоповажності», в якому отаман анархістської банди (актор А. Папанов) обіцяє полоненим білогвардійським офіцерам вчинити над ними «екскремент». Мабуть, підмивало показати офіцерським інтелігентам, а заодно й продемонструвати перед своїми хлопцями велику «ученість»...

А разом з цією згадкою усі без винятку «реформи» попередньої влади уявилися таким собі нагромадженням політико-юридичних, економічних, гуманітарних «екскрементів», яким до поняття реформ — як до неба рачки...

Що таке реформа? Ще у 1997 році я визначив поняття *правової реформи* в роботі, присвяченій проблемам здійснення такої реформи в Україні. Суть правової реформи полягає в тому, що це *особливе управлінське рішення*, яке приймає верховна державна влада, вимушена через об'єктивну зміну умов функціонування державного апарату відновлювати єдність державної влади і відтак заінтересована у свідомій зміні функціонування останнього; рішення, реалізація якого веде до утвердження *нового режиму законності*, що є метою здійснюваних перетворень.

На прикладі реформування правоохоронної системи в останні п'ять років чи реформування місцевого самоврядування ми бачимо цілком певно, що про жодне свідоме, об'єктивно необхідне рішення та утвердження в державі нового режиму законності говорити не доводиться. Чому? Тому що владною метою перетворень було не утвердження режиму законності в діяльності держави, а таке налаштування правоохоронної системи, системи місцевого самоврядування, всієї системи публічної влади взагалі, яке реалізує корисливі інтереси можновладних корупціонерів, на шкоду єдності державної влади. А це уже дещо інакше, ніж те, чим є поняття реформи, це щось таке, що виглядає як якийсь «екскремент». Адже нічого, крім шкоди суспільству і державі, розпочаті тоді «реформи» не дали. Хіба не про це свідчить негативна відповідь виборців на прагнення ініціаторів тих «реформ» залишитися на верхівці влади ще на п'ятиріччя?..

Електоральні сподівання виборці пов'язали не з тими політичними силами, які «екскрементували» над країною багато років, а з кардинальним кадровим оновленням влади. Тут уже сам народ пішов на експеримент над владою, здійнявши на владний Олімп «нові обличчя», не дивлячись на те, чим же корисним для народу відзначилися його обранці, та керуючись виключно *емоційним* сприйняттям ситуації, обмежившись, як відзначено мною в одній із публікацій у «Голосі України», пси-

хологічними методами управління. Однак ще пріснопам'ятна «перебудова», що завершила існування СРСР, показала, що без ідеологічних, адміністративних та особливо економічних методів дарма сподіватися на позитивні результати в управлінні суспільством.

Перші місяці діяльності нової владної команди уже виявляють тривожну тенденцію ігнорування нею насамперед *ідеологічної* компоненти управління та помітний акцент на адміністрування. Якщо нова влада, сказавши магічне слово «лібертаріанство», вирішила, що цим знімає всі питання ідеології, то вона ризикує залишитися коло розбитого «лібертарного корита». А саме про таке уже сигналізують «кавалерійські атаки» різних представників нової влади — глави держави, депутатів, урядовців, прокурорів тощо — на реформування існуючих владних інституцій.

Не торкатимусь кадрових призначень, на які накинута майже всі критики влади, — *не в них суть*. Для суспільства *об'єктивно* значно важливіше, чого насправді прагнуть реформатори: здійснення реформ чи експериментів щодо вказаних інституцій, а може, продовження тієї практики попередників?..

У статті «Невігластво ще нікому ніколи не принесло користі» мною відзначалося: «Ситуація, в яку завели Україну олігархічні «кормачники» з їх невігласами-реформаторами», вимагає швидких і рішучих дій, насамперед від Президента України, як глави держави. А це значно збільшує ризик нароби помилок. Тому кожний крок має бути сім разів відміряний, перш ніж різати. Як казали древні, «поспішай не поспішайучи». Важливо найперше вибудувати *чітку послідовність перших кроків до реформ, взявши конституційність, науковість і демократизм* як їх визначальні принципи».

Для прикладу, *щодо судової влади* наголошувалося, що потребує змін уся недолуга система правосуддя, а це справа щонайменше трьох-чотирьох років. Це не означає, що у глави держави немає *невідкладних* питань стосовно судової влади. По-перше, чимало судів не укомплектовані кадрами суддів через безглузду кадрову метушню так званих добротесних і кваліфікаційних комісій. Цим брутально порушуються права громадян, які місяцями й роками чекають розгляду їхніх справ у судах. Чекають свого *відновлення військових судів*, необхідні для підтримання належного правопорядку в Збройних Силах, про що давно кажуть професіонали. А *справжні* судові реформи вимагають їх *концептуального* осмислення і наукового *доктринального* обґрунтування, з тим, щоб система правосуддя була найперше чітко визначена в Конституції України і далі реформувалася виключно на *конституційній, науковій і демократичній основі*, втілюючись у відповідні положення законів.

Та й найкращі конституційні положення можна спотворити законами. А без якісного *законодавчого забезпечення* не тільки судова, а й усі інші реформи (місцевого самоврядування, пенсійна, освіти, охорони здоров'я, а особливо економічні реформи) і взагалі будь-які питання правового регулювання не отримають належного вирішення. У зв'язку з цим новому главі держави є ще одна велика ділянка роботи — провести ревізію прийнятих парламентом попереднього скликання законів з точки зору гарантування прав людини та ініціювати змінення якихось з них або перевірку їх на конституційність.

Та головне змінити *якість самого парламенту*, у пріоритетному порядку здійснити *парламентську* реформу, ухвалити закони про Верховну Раду України, про закони і законодавчу діяльність, про референдуми, без яких не буде якісного *суб'єкта реформ*, а без нього і самих реформ («Голос України» за 25 квітня ц. р.).

А що натомість маємо? *Імітацію* спроби парламентської реформи, вибіркові «філейні» кроки до судової реформи, трохи метушні навколо інституту виборів і як «вишенька на торті» — кілька законопроектів про внесення змін до Конституції України, в яких *начебто* втілюється обіцяне виборцям *народовладдя*. І на цьому «реформаційному тлі» — приготування тишком-нишком до *революційного* (як на мене, — контрреволюційного) *змінення інститутів власності* (зокрема на землю) й *праці*.

Та якщо населенню нюанси державно-владної організації не дуже цікаві, обивателів більше забавляють різні кадрові «шоу», то власність і праця — це вже зовсім інший предмет, тут основа життя людини в суспільстві. А тому запитання: *«у чій руках власність і які гарантії прав трудящих?»* обов'язково поставити перед державною владою той самий народ, якому вона обіцяла народовладдя. Яку власність влада залишить за народом? Відповідь на це запитання — це уже *ідеологічна* проблема керманців держави, об'єктивно змушених звертатися до ідеологічних методів управління і переконувати громадян, що держава діє в інтересах усіх або ж більшої частини населення, а не обслуговує олігархів чи зарубіжний капітал попри інтереси власної країни.

Переконали в цьому електорат тільки «лібертарними» ідеологічними «штампами» команди «ЗЕ», вочевидь, не вдається, і

на допомогу *закономірно* йдуть *адміністративні* методи, що наче демонструється адміністративною реакцією влади на критично налаштовані щодо неї ЗМІ, окремих політиків, а ще — практикою «турборежимного» ухвалення рішень у парламенті.

Залишаючи суспільство без відповіді на давню забуте кучмівське «що будемо?», влада наражається на дедалі більш жорстку критику політиків, журналістів, експертів, а з нею з кожним днем понижуються рівень довіри населення до обраної ним владної команди.

Пред'явити суспільству *ідеологічні* орієнтири політичної сили «Слуга народу» — вимога, яку дедалі настійливіше висувують громадяни. І тут вже недостатньо обмежитися передвиборними обіцянками народовладдя. Розмови про «демократію» неминуче доходять до запитання: *яку саме демократію* влада збирається запровадити в Україні?

Теорії демократії давно відомо про три головні варіанти демократичного ідеалу в сучасному світі, якими є *ліберальна демократія, соціал-демократія і народна демократія*, кожний з яких по-різному трактує поняття «народ». Так, відзначають американські вчені Т. Болл і Р. Деггер, ліберальна демократія сформувалася на основі лібералізму, що наголошує на правах і свободах індивіда; саме ця форма демократії характерна для західних демократій. На думку лібералів, демократія — це, безперечно, народовладдя, але істотним елементом такого врядування є захист прав і свобод індивіда. Це означає, що врядування більшістю є *обмеженим*. Іншими словами, демократія — це врядування більшістю народу, але лише тією мірою, якою належить до більшості не прагнуть позбавити індивідів та меншини їхніх основних громадянських прав (особливо, позбавити права власності олігархічну «меншину». — **О. Ю.**)

У західних демократіях, надто в Європі, відзначають ці автори, головний виклик ліберальній концепції становить *соціал-демократія*, для якої ключем до демократії є рівність, надто рівність повноважень у суспільстві та уряді. Соціал-демократи стверджують, що ліберальна демократія віддає знедолених і робітничий клас на ласку багатіїв, оскільки у сучасному світі гроші — основне джерело влади, тож багаті мають владу над бідними. Багатство дає змогу висувати свою кандидатуру на різні посади і впливати на урядову політику, а тому багаті здійснюють значно більший вплив на визначення державної політики. Проте таку перевагу важко назвати демократією, демократія — це народовладдя, і воно вимагає, щоб кожний індивід мав більш-менш однаковий вплив на врядування. Тому у своїх програмах соціал-демократи закликають до перерозподілу багатства заради утвердження рівності, до державного, а не приватного контролю над природними ресурсами та головними виробничими галузями, до робітничого контролю на робочому місці.

Вони, як і ліберали, *прагнуть зберегти громадянські свободи і сприяти справедливій конкуренції на політичні посади, проте, на відміну від лібералів, заперечу-*

ють, що більшість людей справді можуть мати свободу або що можлива справедлива політична конкуренція, коли переважає величезна нерівність багатства і влади.

Нарешті, народна демократія, відзначають автори, є півним варіантом демократичного ідеалу в комуністичних країнах. У певних аспектах народна демократія ближча до первісного грецького уявлення про демократію як про врядування демосу в інтересах демосу, ніж ліберальна демократія або соціал-демократія. Народна демократія має полягати в провіді комуністичної партії задля добра робітничої більшості. На світанку нового сторіччя цей погляд поділяють з лідерами Китаю лише у В'єтнамі, Кубі й Північній Кореї.

За словами згаданих американських авторів, «важливо зрозуміти ці варіанти і те, як вони пов'язані з різними політичними ідеологіями».

Наше суспільство уже тому просунулося в розумінні демократії далі від її етимологічного значення, що ми позбавлені необхідності надавати якусь інтерпретацію поняттю «народ». Це зробила Конституція України у 1996 році, Преамбула якої починається словами: «Верховна Рада України від імені Українського народу — громадян України всіх національностей...».

З точки зору зв'язку з ідеологіями, така формула відбіла *компроміс правих і лівих* політичних сил, результатом якого стала нова Конституція України, що увірвала в себе і соціал-демократичні ідеї від попередньої Конституції, і ліберальні ідеї правих політичних сил, запозичені найперше у заокеанських демократій та ліберальної Європи. Ця ідеологічна «розтяжка» перетворила Основний Закон держави на *внутрішню суперечливу* політико-правову основу суспільного й державного життя, на якій одразу ж почали виникати політико-юридичні конфлікти між главою держави, парламентом і урядом. Зрештою, їх заручниками стали судова влада і правоохоронна система в цілому, система місцевого самоврядування і, зрештою, сама Конституція України, яку почала «перекроювати» під себе кожна нова влада, включно з нещодавно обраною.

Загроза втрати Конституції через такі конфлікти обумовила свого часу створення Конституційної Асамблеї для напрацювання проекту *нової редакції* Конституції. Під час її роботи ще сім років тому стало зрозумілим, що *формула демократії* в Україні має змінитися з «Народ — влада — Конституція» на формулу «Народ — Конституція — влада». Алгоритм: народ обирає владу, а та «майструє» *під себе* Конституцію, визначаючи правила управління народом, необхідно змінити на алгоритм: народ обирає владу і сам же народ виробляє та ухвалює Конституцію, встановлює в ній правила діяльності обраної ним влади, а справа влади — *служити народу* відповідно до Конституції. Це і є, по суті, правова держава.

На жаль, події кінця 2013 — початку 2014 років зупинили діяльність Конституційної Асамблеї. Проте проект оновленої редакції Конституції був дооп-

АКТУАЛЬНО

Профспілки вимагають залишити надбавки і доплати педагогам

Свої вимоги вони озвучили на прес-конференції, присвяченій дискусійним положенням нового закону «Про загальну середню освіту». Нині робоча група готує документ до другого читання. Йдеться про законопроект за реєстраційним номером 0901 від 29.08.2019 року.

Серед поправок до законопроекту пропонуються такі, які звужують права освітян, вважає керівник Київської міської організації Профспілки працівників освіти і науки Олександр Яцунь. Зокрема, є наміри запровадити 40-годинний робочий тиждень для педагогічних працівників та перевести освітян пенсійного віку на роботу за контрактом замість безстрокових трудових договорів, що у профспілках вважають відвертою дискримінацією.

Такі новації суперечать Конституції та іншим законам України. «Крім того, відповідно до Кодексу законів про працю України укладення контракту з працівником, якого було прийнято на роботу за безстроковим трудовим договором, може відбуватися лише за його згодою. Переведення працівника на контракт в односторонньому порядку не допускається», — нагадав під час прес-конференції Олександр Яцунь.

За його словами, профспілка також вимагає «зберегти надбавки та доплати вчителям, зокрема, за вислугу років, престижність педагогічної праці, перевіркам зошитів, завідування кабінетом, класне керівництво, вчене звання та науковий ступінь». Крім того, наполягає на збереженні норми про скорочений робочий час для педагогічних працівників та проведенні сертифікації вчителів винятково на добровільних засадах.

Профспілки анонсували акцію протесту проти звуження прав освітян, яку проведуть 29 жовтня в урядовому кварталі. Долучитися до неї пропонують не тільки педагогам, а й батькам школярів.

Анна СМІЛЯНСЬКА.

Півсотні вчителів відмовилися проходити сертифікацію

Завершився перший етап пілотної сертифікації вчителів початкових класів. Його пройшли 811 педагогів з 859 зареєстрованих. Дали на них чекає другий етап — незалежне тестування професійних компетентностей. Таке ЗНО для педагогів влаштують наприкінці жовтня.

«Уже на першому етапі 48 вчителів змінили своє рішення про участь у сертифікації й відмовилися від неї, — повідомила міністр освіти і науки Ганна Новосад. — Сподіваємось, що кожен учасник, який сьогодні завершив перший етап, передусім має внутрішню мотивацію для участі. Адже вони можуть заявити про себе на всеукраїнському рівні, отримати новий досвід і стати лідерами серед колег. Ми ж як міністерство хочемо завдяки сертифікації виявити агентів змін на місцях, а також підтримати їх у прагненні зробити українську школу кращою».

Хто має навчатися у першу зміну

Учні 1—2 класів та випускники мають навчатися лише у першу зміну. Про це йдеться у роз'ясненні Державної служби якості освіти щодо організації освітнього процесу при двозмінному режимі навчання.

«Друга зміна у закладі освіти має запроваджуватися лише тоді, якщо у школу за місцем реєстрації прийшло значно більше дітей, ніж це передбачено санітарними нормами», — роз'яснили у Державній службі якості освіти.

Навчання в другу зміну має розпочинатися не пізніше як о 14-й годині, а закінчуватися — не пізніше як о 19—20-й годині.

«Звертаємо увагу, що учні 1—2 класів та випускники навчаються лише у першу зміну. Учні 3—5 класів можуть навчатися у першу зміну або у підзміну з початком заняття не пізніше як о 12-й годині», — наголосили у Державній службі якості освіти.

Верховна Рада України як *представник народу* спочатку на обмежений строк, далі взагалі безстроково (виводячи суддів з-під свого контролю); а ще пізніше — глава держави, чиновницький орган (Вища рада юстиції або Вища рада правосуддя). Дійшло уже до звільнення судді Конституційного Суду України *самими суддями* цього ж суду. А про народних засідателів попередня влада наказала забути, змінивши статтю 127 Конституції. Як бачимо, тенденція знову на бюрократизацію і *відсторонення народу від установчої влади*. В чій інтересах — риторичне запитання... Звідки ж тоді чекати *державних гарантій прав людини*?

Критикуючи гегелівську філософію права, Маркс писав, що у демократії державний лад виступає як вільний продукт людини. Специфічна відмінність демократії полягає в тому, що тут державний лад взагалі являє собою тільки момент буття народу, що політичний лад сам по собі не утворює тут держави. Подібно до того, як не релігія створює людину, а людина створює релігію, — так само не державний лад створює народ, а народ створює державний лад. *У демократії не людина існує для закону, а закон існує для людини; законом є тут людське буття, між тим як в інших формах державного ладу людина є буття, що визначається законом.* Такою є **головна відмінна ознака демократії**.

Проте характер демократії в сучасній Україні визначає *державна* влада, яка нав'язує народові правила його життя, встановлюючи форму державного ладу. І якщо у демократії закон існує для людини, а законом є людське буття, то в нашій «демократичній» державі *людина є буттям, що визначається законом*. А це уже дещо інша форма державного ладу, ніж демократія, це її *сурогат*, «сурогатна демократія».

У мої часи студентів юридичних факультетів вчили, що демократія не тотожна з підкоренням меншості більшості, вона є *державна*, яка визнає підкорення меншості більшості, організація влади для систематичного насильства однієї частини населення над іншою. Демократія означає тільки формальну рівність, вона є форма держави, один з її різновидів, означає формальне визнання рівності між громадянами, рівного права всіх на визначення устрою держави й управління нею. Це щодо демократії взагалі.

Ліберальна демократія, яка ґрунтується на хибних ідейно-теоретичних постулатах, є внутрішньо суперечливою за своєю природою: конституційно закріплюючи чимало прав людини та їх гарантії, вона заперечує роль держави як головного гаранта проголошених прав. Ця внутрішня суперечливість є відбиттям діалектики *приватної власності* як ідола лібералізму, внутрішнє протиріччя якої веде до її заперечення суспільною власністю.

Тому *ліберальна демократія* виступає як *антинародна по суті* форма державного ладу, яка *принципово суперечить ідеї народовладдя*; і тому саме **соціальна демократія** стає антиподом ліберальної, є **об'єктивно необхідною** Українському народові формою демократії. Ліберальний тоталітаризм стає антисоціальною ідеологією і практикою руйнування не лише державності, а й суспільства. Справжня демократія починається там, де суперечність праці з капіталом примушує до політичного активності більшість трудового населення, коли соціальна база політики істотно збільшується і під її

впливом йдуть усі політичні процеси: виборчий, конституційний тощо.

З цього випливає гостра потреба формування науково обґрунтованої **юридичної доктрини України**, зорієнтованої не на таку державу, яка лише роз'єднує громадян за різними ознаками (майновими, релігійними, мовними тощо), а на об'єднання громадян України в *Український народ* як єдине суверенне джерело влади в Україні. Об'єднання їх єдиною *національною ідеєю*, яка визначена ще у 1996 році в статті 1 Конституції України: «Україна — суверенна, демократична, соціальна, правова держава». Створити таку державу — це і є національна ідея, навколо якої може й повинен об'єднатися народ. І першим об'єднуючим громадян України фактором повинна стати Народна Конституція (нова редакція чинної Конституції України). Уже склалася об'єктивна потреба *забрати повноваження* змінення Конституції від державної влади й *віддати його народу* як єдиному джерелу влади, ухваливши на *всеукраїнському референдумі* нову редакцію Конституції України.

Існує також гостра потреба забезпечити *реальну охорону* Конституції від спроб її ревізії державними структурами й занадто активними політиками, передавши цю охорону і право її змінення *такому органу народовладдя, як Всеукраїнські установчі збори*, сформовані з числа депутатів рад усіх рівнів, в тому числі Верховної Ради України, у кількості приблизно 2,5—3 тисячі делегатів від усіх регіонів країни. Як це зробити — тема окремої розмови, але це справа досить проста і не потребує фінансових витрат. До речі, в тексті згаданого проекту нової редакції Конституції є варіант розв'язання проблеми.

Колишні можновладці залишили для сьогоденної влади такий клубок проблем, який буде дедалі більше сплутуватися і підштовхувати її до того, щоб врешті-решт одним махом розрубати Гордіїв вузол. Але це не той вихід, який розв'язує проблеми поступально розвиту країни. Без народу їх не розв'язати.

Треба усім нам визнати, що народний експеримент «голосування по приколу» був лише виявом «дитячої хвороби» народної демократії і, зрештою, усвідомити, що спасіння потопаючих — справа рук самих потопаючих. Щоб країна в історичній водострумі, в яку потрапила, не пішла на дно, позбавившись сил у боротьбі за утвердження своєї державності, більш мудро скористатися тією порадою досвідченого плавця, про яку було сказано. Саме таким виходом із ситуації, що складається, уявляється ухвалення на всеукраїнському референдумі Народної Конституції. Вказаний акт створить таку соціально-політичну ситуацію «спокійної води», в якій можна буде не витратити сили на безплідні «реформи» і міжпартійну та внутріпартійну гризню, а свідомо та послідовно розбудувати демократичну, правову, соціальну державу шляхом справжніх реформ, які визначити для влади в оновленій Конституції і контролюватиме через своїх представників Український народ.

Це і буде обіцяне народовладдя, справжня, а не «сурогатна» демократія, в якій законом є *людське буття*.

Олексій ЮЩИК,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист
України,
народний депутат України
третього скликання.

йоме «ідеологічне меню» політичних сил. Не всім же бути політологами... Для того й вигадало людство *політичні партії*, щоб ці інституції вели *ідеологічну* роботу, популярно роз'яснюючи виборцям їхні інтереси і те, заради яких і чий інтересів та чи інша політична сила рушає у владу. А чи робили це на недавніх виборах політичні партії? Більше ні, аніж так. То, може, усі без винятку *політичні партії* так само повинні узяти на себе частину відповідальності за обраного народом «кота в мішку»? Мабуть, так буде справедливіше...

Але ж у партії об'єднуються ті самі пересічні громадяни, хоча їм уже можна висувати вимоги щодо *свідомого ставлення до ідеології* партії. Принаймні партійні статuti вимагають цього. Відтак, партійні вожді мають забезпечити *ідеологічне навчання* рядових членів партії. А вождям, схоже, самим не вистачає тих знань про управління суспільством, які виробляє наука. І тут коло замикається. Тому що суспільна наука залежить від ідеології. Хоча відомий вчений С. Карамурза написав книжку «Ідеологія и мать ее наука», проте, як на мене, «родинний зв'язок» ідеології з наукою дещо складніший. Панування ліберальної ідеології в державі істотно впливає на умонастрої вчених, багато з яких відмовляються від попередніх постулатів комуністичної ідеології та починають обслуговувати нову політичну силу з її ідеологією. Така суспільна наука перестає бути справжньою наукою і перетворюється на ідеологізовану псевдонауку, для якої ідеологія стає злом «мачухою». Науку можна назвати матір'ю ідеології тоді, коли *ідеологія рахується з науковим знанням* про суспільство, а не підпорядковується інтересам можновладців.

Ліберальна держава в Україні виявляється на практиці лише обслугою олігархів, а не слугою народу, підпорядковуючи розбудову держави інтересам купки найбагатших власників. Саме про це свідчать усі конституційні зміни й ті «реформи», що їх упродовж багатьох років нав'язують можновладці нашому народу в різних напрямках.

Так, якщо йдеться про *вибори*, то з мажоритарною складовою, грошовою заставою, високим прохідним бар'єром для партій, формуванням складу ЦВК виключно владними партіями, а не як незалежної інституції, проведенням виборів за явки *меншості* виборців на них, визначенням переможця голосами *меншості* виборців, перерозподіл мандатів на користь переможців за рахунок інших партій, які не подолали прохідний бар'єр, та інші «демократичні» вигадки. Стосовно прохідного бар'єра Конституційний Суд взагалі уникнув *правового висновку*: «це питання політичної доцільності», сказав Суд, а не — як було б правильно вважати — *порушення прямого виборчого права* громадян, чий голоси ЦВК віддає не тим, за кого громадяни голосували. Просто кажучи, конструюються виборчі системи, «демократичні» для багатих, а не для більшості населення.

Або, якщо започатковуються чергові судові реформи — то неодмінно в напрямі *бюрократизації* судової системи і подальшого відсторонення народу не тільки від безпосереднього, а навіть від опосередкованого здійснення ним судової влади. Якщо раніше судді і народні засідателі обиралися громадянами, радами, трудовими колективами тощо, то з часом суддів стала призначати

Піротехніки Закарпаття вилучили та знищили артснаряд калібру 152 мм часів Другої світової війни, який виявили в селі Кам'яниці Ужгородського району. А раніше знищено 17 ручних гранат, 11 мінометних мін калібром 50 мм і дві — 82 мм. Їх піротехніки-надзвичайники «накопали» впродовж доби, проводячи планові роботи з розмінування місцевості біля полонини Шиса у Рахівському районі, *передає наш власкор Василь Нитка*

Порівняно з минулим роком у Львівській області виробництво цукрового буряку зросло на 52,7%, сої — на 50,7%, овочевих культур на 50,1%, зернових та зернобобових — на 10,3%. Водночас скоротилося виробництво картоплі на 7,6%, ріпаку та кользи — на 9,4%, соняшнику — на 37,3%, *дівнався наш власкор Богдан Кушнір*

ОДЕСА:

Поглиблення дна матиме наслідки

У річковій акваторії молдавського порту на Дунаї Джурджулешти ведуться днопоглиблювальні роботи, які можуть завдати шкоди роботі українського порту Рені Одеської області. Про це заявив ренійський міський голова Ігор Плехов. Молдавська сторона там нині будує новий вантажний причал.

Посилаючись на висновки фахівців, Ігор Плехов стверджує, що днопоглиблення в порту Джурджулешти може мати цілу низку негативних наслідків, у тому числі змінити рельєф дна Дунаю, порушити екологічну ситуацію на Придунав'ї, зменшити глибину й габарити суднового ходу й глибину для проходу до причальних стінок. До переліку цих негативних факторів додається також економічний — зменшення обсягів вантажообробки транзитних зернових вантажів, які нині є основним вантажем для порту Рені.

В'ячеслав ВОРОНКОВ.

СЕВЕРОДОНЕЦЬК:

Юні мешканці Луганщини набралися здоров'я

На Луганщині підсумували оздоровлення та відпочинок дітей у 2019-му і дійшли висновку, що він відповідає рівню останніх років. Станом на початок жовтня відпочили та набралися здоров'я 23,9 тис. дітей, із яких 19,4 тис. — це юні мешканці області пільгових категорій. На організацію та проведення літньої оздоровчої кампанії-2019 з обласного та місцевих бюджетів фактично виділено майже 14,2 млн грн, крім того, залучено понад 13 млн коштів спонсорів і підприємств.

Члени обласного міжвідомчого штабу з питань організації оздоровлення та відпочинку дітей також обговорили питання матеріально-технічного забезпечення закладів оздоровлення, безпечного харчування та дотримання санітарно-епідеміологічних норм тощо.

Нині на Луганщині обліковано понад 52,6 тис. дітей віком від 7 до 18 років, із них понад 36,5 тис. — пільгових категорій.

Павло ВОРОНЦОВ.

Краєзнавчий музей. І не тільки

КРОПИВНИЦЬКИЙ:

Сільський музей був створений у Новомиkolaївці Новоукраїнського району 10 років тому за фінансового сприяння керівника ТОВ «Лан» Олега Макодеба (на знімку). Господарство повністю взяло на себе і його утримання, і зарплати зберігачу.

Тодішній завідувач музею Василь Компанієць, який водночас навчав дітей різьбярства та інших ремесел, активно проводив археологічні розвідки, займаючись дослідницькою діяльністю. Саме завдяки йому науковці отримали підтвердження того, що на території нинішньої Новомиkolaївської сільради були поселення пізньої бронзової доби XI—IX століття до нашої ери. Підтвердженням цього стали виявлені історич-

ні артефакти трипільської культури раннього етапу та заключної фази пізнього Трипілья і білогрудівської та черняхівської культур. Серед експонатів музею є знахідки, яким понад шість тисяч років. Це первісні кам'яні зна-

ряддя праці, унікальні фрагменти перших виробів (ще до виникнення гончарства), елементи зброї тощо.

Дуже цікаво про це розповідає під час ознайомчої екскурсії місцевий дослідник і автор чималої добірки краєзнавчої літератури Анатолій Ковирьов.

Згодом творці та зберігачі музею прийняли рішення про його переселення до приміщення місцевої школи, справедливо вважаючи, що це стане цікавішою навчальною закладу. Після смерті Василя Компанієця його справу продовжила дружина Катерина, яка й очолює музей нині. А господарство і надалі всіляко під-

тримуватиме заклад, запевнив керівник ТОВ «Лан» Олег Макодеба. Місцеві жителі ідею вітають, адже тут містяться краєзнавчі матеріали, які мають справжню наукову цінність і, безумовно, сприятимуть навчанню і вихованню підрастаючого покоління. А воно щорік збільшується. Цьогоріч тут навчається понад 80 учнів, серед них — 12 першокласників. Гарну демографічну ситуацію можна пояснити і тим, що базове господарство завжди готове забезпечити роботою усіх очолює.

«Те, що я бачив 10 років тому в Європі, сьогодні стає реальним у нас. І я вам скажу відверто: ніде і

ніхто не цінуватиме вас так, як на тій землі, де ви народились і виросли, — зауважує з оптимізмом Олег Макодеба. — Не потрібно їхати за великими заробітками за кордон. Нині і в нашому господарстві висококваліфіковані спеціалісти, механізатори та водії можуть отримувати по 20—30 тис. грн на місяць».

Підтвердженням позиції керівництва господарства є й той факт, що воно завжди підтримує підшефний освітній заклад, допомагає йому. Цьогоріч Олег Макодеба подарував школі комп'ютерну техніку.

Олена КОМІСАРЕНКО.

На знімку: в музеї. Фото автора.

Громаді не потрібен ремонт?

СУМИ:

У Миколаївській ОТГ на Сумщині спалахнув скандал через непрофесійність місцевої влади.

Громаді виділили із державного бюджету коштів на облаштування опорної школи, бо цей об'єкт потрапив до урядової програми «Новий освітній простір». Однак із 20,5 млн грн у Миколаївці змогли освоїти лише дев'ять. До того ж, недержавно, бо зі школи здуло вітром абсолютно новий дах. Правоохоронці запідозрили причетних до робіт посадовців у зловживаннях, і розслідування цього кримінального провадження триває.

Наразі 11,5 млн грн виділені громаді коштів повернули у держбюджет, а сільська школа залишилася недоремонтованою. Можливо, вона вже не буде опорною: про це місцевим жителям повідомила директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації Вікторія Грובה.

Володимир ЧЕРНОВ.

Сонячна країна стала ближчою

ЖИТОМИР:

Майже тиждень у Домі української культури в Житомирі відзначали Дні Азербайджану. Святкові заходи, присвячені 28-й річниці незалежності Азербайджанської Республіки, організувало обласне представництво ГО «Об'єднана діаспора азербайджанців України» за підтримки КЗ «Централізована бібліотечна система» Житомирської міської ради.

Жителі та гості міста луватися фотовиставкою «Мій сонячний Азербай-

джан» і тематичною експозицією дитячих малюнків, узяти участь у майстер-класі з орнаментального азербайджанського народного мистецтва (на знімку), а також познайомитися з історією й унікальними зразками філософської думки, літератури та музики південнокавказької країни. Особливу цікавість відвідувачів викликав вечір-спогад «Муслім Магомаєв. Любов моя — мелодія», а також літературно-музична гостина, присвячена життю і творчості Тараса Шевченка та Імадеддіна Насімі, на якій звучали твори обох поетів і музика азербайджанських та українських композиторів.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.

Фото зі сторінки Дому української культури у Фейсбуці.

КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

Жалоба за загіблим земляком

Чернігів. Розпорядженням міського голови Анатолія Лінкіна у Ніжині оголошено три дні жалоби за загіблим на Донбасі земляком. Старшина 2-ї гаубичної артилерійської батареї Нацгвардії Дмитро Антиков загинув під час виконання бойових завдань у зоні ООС. «Він був чудовим побратимом і професійним артилеристом, віддано кохав свою дружину, допомагав та підтримував друзів і був справжнім патріотом України», — йдеться у повідомленні Міністерства внутрішніх справ. 24-літній ніжинець рік тому одружився, був студентом професора Євгена Луняка, який згадає його скорботним словом. Сам професор, до речі, також воював на російсько-українській війні, був танкістом.

Василь ЧЕПУРНИЙ.

Розпочалась кампанія з боротьби зі сказом

Запоріжжя. На Запоріжжі розпочалась осіння кампанія з пероральної вакцинації диких м'ясоїдних тварин проти сказу, яка триватиме на території західної частини області. Вже другий рік поспіль кампанія відбувається із застосуванням авіатранспорту (літаків Ан-2).

Приманки з вакциною розкидатимуть (за винятком населених пунктів і водойм) над угіддями 12 районів, землі яких не підпадають під заборону польо-

тів. На решті території вакцина розкладатиметься наземним способом орієнтовно у листопаді-грудні.

Приманка — розміром із сірникову коробку. Вакцина створює стійкий імунітет до сказу і є безпечною для людей і тварин.

Андрій ТОНКОШКУР.

ЦИФРА

724

зниклі дитини розшукали та повернули додому поліцейські за дев'ять місяців цього року в Донецькій області. Причому 698 дітей знайшли в першу добу їхнього зникнення, повідомляють у відділі комунікації поліції Донецьчини.

Вл. інф.

Людська небайдужість зігриває

Луцьк. У Луцькій міській обговорили проблеми безхатченків у зв'язку з настанням холодів. Директор департаменту соціалітики міськради Вікторія Майборода нагадала, що базпритульного можуть доправити до стаціонарного пункту обігріву в приміщенні територіального центру соціальної служби або ж кімнати нічного перебування Волинського обласного благодійного фонду «Переображення». На базі центру можна отримати психологічну підтримку та

супровід, комплекс профілактичних оздоровчих заходів, харчування.

Актуальною проблемою залишається також самовільне зайняття безхатченками підвальних приміщень, поблизу із комунікаціями теплових мереж. Значну увагу буде поділено інформаційній роботі з населенням Луцька, головами ОСББ та працівниками патрульної поліції.

Максим СОЛОНЕНКО.

Книжка про довгожителів розкриє їхні секрети

Кам'янець-Подільський. У місті вирішили видати книжку, присвячену довгожителю. Для цього при міській раді створили робочу групу, котра займеться збором, підготовкою матеріалів тощо. «Кам'янецька естафета поколінь» — таку назву матиме цей проект. У книжці поєднають автобіографічні історії старожилів міста. Вони поділяться своїми рецептами довголіття, розкажуть про те, чим займалися, як харчувались, а головне — про те, які моральні цінності сповідували. Автори видання планують також розмістити в ньому матеріали, що демонструють і погляди молодого покоління на цінності сучасного життя, їх зв'язок із людьми старшого віку. Співавтори переконують, що нова книжка не просто буде цікавою для читача, а й оригінально доповнить історичний портрет міста.

Ірина КОЗАК.

У прифронтовому селищі спільно відзначили День доквілля

► **КРАМАТОРСЬКЬ:**

Працівники Нацполіції разом із мешканцями прифронтового с/т Миронівський вчетверте відзначили День доквілля (на знімку). Традиція спільних святкувань виникла, коли поліцейські допомагали відновлювати місцеву школу після обстрілів. Щороку правоохоронці та мешканці селища змагаються у спортивному турнірі та прикрашають сад Миронівської загальноосвітньої школи № 2.

Майже вісім тисяч осіб мешкають нині в Миронівському. Через бойові дії населений пункт, зокрема, школа, постраждав від обстрілів, але зараз ситуація спокійна. Тут працює поліцейська станція, правоохоронці навчають дітей правил безпеки.

Крім того, співробітниками поліції допомогли учням закласти сад. А цього року власноруч прикрасили територію школи трояндами і туями.

У День доквілля також відбувся товариський матч із міні-футболу між жителями та поліцією. Переможців та

усіх мешканців привітав начальник поліції Донецької області Микола Семенишин. «Спортивними змаганнями та благоустроєм селища ми зміцнюємо

співпрацю між поліцією та громадою. Це також приклад для дітей. Вони мають бути впевнені, що поліція — завжди поряд, забезпечує безпеку і спокій.

Ця традиція продовжуватиметься», — зазначив Микола Семенишин.

Владислав ЛЕОШКО.
Фото прес-служби ГУ Нацполіції в області.

Місто потонуло в... апетитних ароматах

► **ЧЕРНІВЦІ:**

У Чернівцях проводять кулінарний фестиваль за участю представників десяти країн. Його приурочили до Дня працівників харчової промисловості. Захід, зі зрозумілих причин, викликав неабиякий інтерес у місцевих рестораторів, горodian та туристів. Фестиваль «BestCookFest-2019» — уже шостий за ліком і є амбітним конкурсом рестораних технологій.

Буковина і Чернівці здавна славляться своєю кулінарною мапою та традиціями. Тут у пошані румунська та єврейська кухня, мешканцям також добре відомі здобутки німецьких і польських кулінарів. Екзамнувати кухонних маестро на міжнародному фестивалі буде не тільки журі, а й місцеві жителі, які звикли, що кожне сільське весілля відрізняється від інших і голубцями, і начинкою, і студенцем.

Виконувач обов'язків голови Чернівецької ОДА Михайло Павлюк з нагоди кулінарних змагань нагородив ювілейною відзнакою ОДА «100 років Буковинському вічу» ректора Київського національного торговельно-економічного університету Анатолія Мазаракі як одного з організаторів конкурсу. А далі слово взяли кухонні віртуози, втпивши Чернівці у неймовірних ароматах...

Сергій СУЛИМА.

Багаті теж не платять

► **ХЕРСОН:**

Дивний парадокс: там, де використання землі під нерухомістю приносить максимальний дохід, її власники чомусь не хочуть ділитися ним з державою. Так, на Херсонщині власники таких ділянок у курортній зоні на Азовському та Чорноморському узбережжях примудрилися вийти в лідери з несплати за землю. У Генічеському районі їхня заборгованість уже сягнула 3,4 млн грн, у Голопристанському — 4,4 млн, у Скадовському — 2,8, у Каланчацькому

— 2,4 млн грн. Це значно більше, ніж у суто аграрних районах. Хоча загалом 112 тисяч мешканців краю завинили бюджету 40,1 млн грн у вигляді плати за землю, констатують спеціалісти Головного управління ДПС у Херсонській області, АР Крим та Севастополі.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.

Бойовики з артилерії обстріляли Водяне

За добу (на ранок 24.10) російські найманці 22 рази порушили режим припинення вогню. Противник обстрілював позиції наших військових із заборонених Мінськими домовленостями мінометів калібру 82 мм, артилерії калібру 122 мм, а також озброєння БМП, гранатометів різних систем, великокаліберних кулеметів та іншої стрілецької зброї.

За даними прес-центру штабу ООС, у районі відповідальності оперативно-тактичного угруповання «Схід» бойовики гагали поблизу Водяного, Пищевика, Павлополя, Пісків, Лебединського, Тарамчука, Старогнатівки з артилерії калібру 122 мм, гранатометів, великокаліберних кулеметів, стрілецької зброї.

У районі відповідальності оперативно-тактичного угруповання «Північ» противник відкривав вогонь біля Луганського, Кримського, Новоуланського, Зайцевого, Золотого, Південного з мінометів калібру 82 мм, озброєння БМП, великокаліберних кулеметів, гранатометів та іншої стрілецької зброї.

«Втрач внаслідок ворожих обстрілів серед особового складу Об'єднаних сил не зафіксовано», — зазначили в штабі.

Ярослав Мудрий постав у скульптурі

► **СУМИ:**

У обласному центрі відкрили пам'ятник Ярославу Мудрому — одному з великих київських князів, котрі прославили нашу землю. Монументальна скульптура розміщена на вул. Іллінській у сквері проти церкви. Її подарували місту меценати, котрі вирішили не розголошувати свої прізвища.

Пам'ятник встановили ще кілька днів тому, але не відкривали, аж поки біля нього не поклали плитку та не виконали інші роботи. Це один із чотирьох проектів, які невдовзі реалізують у Сумах. Окрім Ярослава Мудрого, встановлять монументи Героям Майдану; Семену Сапуну — керівнику підпілля ОУН у Сумах у роки Другої світової війни, та сумчанам, репресованим у 1930—1940-ті роки минулого століття. Раніше «Голос України» розповідав про таке рішення Сумського міськвиконкому, прийняте у серпні.

Володимир ЧЕРНОВ.
Фото sumypost.com.

Кошти на пам'ятник збирали всією громадою

► **ПОЛТАВА:**

У селищі Опішня, що на Полтавщині, вчисті відкрили пам'ятник захисникам України. Зініціювали його спорудження та встановлення місцеві активісти громадської спілки учасників бойових дій і волонтерського руху.

Саме вони звернулися до земляків із пропозицією зібрати кошти на скульптуру всією громадою.

Загалом потрібно було 90 тисяч гривень. При цьому 40 тис. грн надійшло з бюджету Опішнянської ОТГ. Ще 33 тис. грн перерахували троє добровольців із числа підприємців — уродженців селища. Решту необхідної суми «доточили» небайдужі земляки. Зокрема й ті, котрі мають тут вельми скромні статки та доходи. До цієї благородної справи долучились і пенсіонери з ансамблю «Надвечір'я», й учасники АТО/ООС та волонтери, і колективи

працівників селищної ради та колегіуму мистецтв...

Територію довкола пам'ятника впорядкували комунальники. Біля нього за народною традицією посадили два кущі калини. Право відкрити монумент надали батьку полеглого героя-земляка Романа Яковця (загинув у серпні 2014 року під Іловайськом) Михайлу Яковцю та учаснику АТО В'ячеславу Бондаренку. Після освячення пам'ятника священнослужителями Православної церкви України до його підніжжя лягли живі квіти від вдячних земляків.

Василь НЕЇЖМАК.

НАМ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО...

...оформляли липову інвалідність атовцям

Правоохоронці викрили групу осіб, які займалися липовим оформленням інвалідності для учасників АТО. Оформляли інвалідність та привласнювали соціальні виплати двоє тернопольян і киянин. Підприємливі шахраї викрили співробітниками відділу розслідування особливо тяжких злочинів слідчого управління (детективів) ГУ НП в Тернопільській області спільно з працівниками управління СБУ в області та прокуратурою міста Тернополя.

Як повідомив начальник відділу розслідування особливо тяжких злочинів слідчого управління (детективів) Юрій Барабан, двоє мешканців Тернополя підшукували атовців і пропонували їм оформити інвалідність за станом здоров'я. Очі знаходилися, адже це давало можливість щомісяця отримувати пенсійні виплати по III групі інвалідності. Аферисти весь паперовий процес брали на себе. У ветеранів просили нотаріальну довіреність, аби здійснювати правочини від їхнього імені. Люди довіряли зловмисникам: збирали необхідні документи, відкривали банківські рахунки й передавали аферистам. Пакет документів шахраї пересилали своєму спільнику в Київ, який через медзаклади оформляв довідки з липовими діагнозами. З підробленими документами учасники АТО проходили в Тернополі медико-соціальну експертну комісію для встановлення інвалідності. Після цього люди мали б отримувати одноразову грошову допомогу в розмірі понад 400 тис. грн та щомісячну пенсію. Проте одноразові виплати осідали у кишенях шахраїв, адже атовці передали їм реквізити своїх банківських рахунків і доступ до них. Люди навіть не здогадувалися, які суми надходили на їхні електронні гаманці.

Нині відомо про 15 осіб, які незаконним способом оформили інвалідність, а їхні виплати присвоїли собі аферисти. Під час обшуків у зловмисників вилучили гроші, документи, засоби зв'язку, банківські картки. Відомості за цим фактом внесено до ЄРДР і кваліфіковано частиною 3 статті 190 ККУ — шахрайство, вчинене у великих розмірах. Санкція статті передбачає позбавлення волі на строк від трьох до восьми років. Триває досудове розслідування, повідомили у відділі комунікації поліції області.

Надія МИКОЛАЙЧУК.

Тернопільська область.

...будинок обвалився через руйнування стіни

Згідно з технічним звітом, причиною обвалу будинку на вулиці Грушевського, 101 у Дрогобичі стало руйнування несучої стіни підвалу. Трагедія сталася вночі 28 серпня, тоді загинуло вісім осіб, серед яких одна дитина.

Як повідомила прес-служба Львівської ОДА, серед можливих причин руйнування називають просідання цегляної кладки через низьку марку цегли та розчин. Значне зволоження або відсутність гідроізоляції бетонної підлоги могли стати основною помилкою під час будівництва багатопверхівки. Серед імовірних причин називають і втручання людей, яке потрібно ще підтвердити висновками судових експертів. Для цього необхідно розібрати завалені конструкції, що розміщені поверх стіни підвалу.

Як розповіли у Дрогобичській міськраді, будинок не підлягає ремонту. Його необхідно демонтувати. Для того щоб забезпечити мешканців житлом, потрібно понад 40 млн грн. У Дрогобичі очікують, що ці кошти найближчим часом надасть Кабмін.

Богдан КУШНІР.
Львівська область.

Під час літньої оздоровчої кампанії на Рівненщині працювали 140 дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, повідомила перша заступниця директора департаменту соціальної захисту населення ОДА Анна Закусілова. За бюджетні кошти оздоровилися та відпочили майже 28,5 тисячі школярів. Серед них понад 18 тисяч — діти-сироти, позбавлені батьківського піклування, діти учасників АТО тощо. Загалом цього року фінансування з обласного і місцевих бюджетів на оздоровлення та відпочинок дітей збільшено та становило понад 22,8 млн грн, *передає Ірина Місюра*

На незаконних бурштинових копальнях — місячні пейзажі

На Рівненщині працює робоча група Верховної Ради України із законодавчого врегулювання питань щодо видобутку бурштину.

Парламентарії, представники Міністерства економіки, торгівлі та сільськогосподарства й Міністерства енергетики та захисту довкілля, а також голова Рівненської ОДА Віталій Коваль вивчали ситуацію на місцях легального та нелегального видобутку бурштину.

Народні депутати побачили місячні пейзажі (на знімку) і переконалися, що врегулювати видобуток бурштину у законний спосіб дуже потрібно. Адже це не лише сприятиме поліпшенню екології та природи, а й дасть змогу легально працювати, створити робочі місця, цивілізовано господарювати, наповнювати бюджет.

«Закон про бурштин потрібен негайно. Можливо, він не задовольнить усіх причетних до видобування сонячного каменю, проте створить прозорі загальнодержавні правила ведення бізнесу у цій сфері. До того ж зніме соціальне напруження серед місцевого населення, яке нарешті зможе займатися таким промислом офіційно», — вважає голова Рівненської ОДА Коваль, який супроводжував парламентаріїв.

Проблематику видобування й обігу бурштину учасники парламентської робочої групи у форматі круглого столу також обговорили з керівниками окремих структурних підрозділів Рівненської ОДА, силових структур і лісництва.

Нагадаємо, Президент України Володимир Зеленський закликав прийняти закон щодо легалізації видобутку бурштину до 1 грудня 2019 року.

Олександр ПОЛЩУК,
Олександра ЮРКОВА.

Фото Олександра ПОЛЩУКА.

Скористатися «фінансовим кредитом» від природи

ДУМКИ ВГОЛОС

Основне природне багатство Полісся — ліси. Хоча лісистість на Поліссі доволі висока і вища, ніж середня по Україні, проте вона значно поступається тій, що була у відносно недалекому минулому. Це спричинено збільшенням кількості місцевого населення, розвитком землеробства тощо. Ліс вирубували чи випалювали, а площі розчищали під пасовища, вирощування сільськогосподарських культур. Та з часом люди зрозуміли, що не всі землі придатні для землеробства. Тож значну частину сільськогосподарських площ нашої області у двадцятому столітті заліснили. Інтенсивно висаджували новий ліс на Поліссі в повосинні роки — 1950—1970-ті — на площах, що були недоцільними в обороті сільськогосподарства.

У 1990-ті, після відновлення Україною незалежності, запроваджено земельну реформу. Селяни отримали можливість самостійно працювати на своїй землі. Проте далеко не всім це було до снаги. Значну частину бідних (за родючістю) поліських земель перестали використовувати в сільськогосподарстві. Ці площі перейшли в стадію перелогу. З часом природа (а вона в будь-якому разі розумніша за людину) почала самостійно регулювати процеси на покинутих землях. Ліс, як домінуючий вид на Поліссі, почав наступати на поле. Тисячі гектарів площ, що пустували, у 1990-ті роки засілися насінням сосни, берези, вільхи, осики. Процес природного заліснення таких перелогових земель триває й досі.

Нині маємо ситуацію, коли десятки тисяч гектарів на Поліссі, що в юридичному статусі є землями сільськогосподарського призначення, фактично стали лісовими за всіма ознаками і цензами. На таких землях дерева, лісова флора та фауна взаємодіють між собою, впливають одне на одного і на довкілля. За різними оцінками, нині нараховується майже 500 тисяч гектарів само-

залісненого лісу на розпайованих сільськогосподарських угіддях.

Але цілі великі ділянки лісу, як і деякі люди, не мають прописки. Ніби «сироти», за яких нікому заступитися. За них ніхто не відповідає і не переживає. Хтось вивіз сюди сміття — і всім байдуже, хтось через необережність, а можливо, і навпаки, підпалив його, хтось вирішив бензопилою чи сокирою пройтися, а спитати нікого, заступитися нікому.

Державні лісогосподарські підприємства не можуть здійснювати охорону саморозселеного лісу, оскільки цей ліс не рахується, а землі, на яких він росте, є розпайованими. Та й можуть звинуватити в нецільовому використанні коштів. Часто пересічні громадяни сприймають ліс «без прописки та із пропискою» як одне ціле і не бачать різниці, а всі негативні явища ярликом чіпляють на лісівників.

Україна, будучи однією з найменш лісистих країн Європи, має унікальну можливість узяти такі ліси під опіку і, змінивши законодавство, збільшити безплатно лісистість країни. Адже процес створення рукотворного лісу досить трудомісткий і фінансово затратний. До того ж природний ліс стійкіший, має міцніший імунітет порівняно з рукотворним. Загалом природний ліс — це «фінансовий кредит» від природи, який не потребує повернення і відсотків. Хочеться вірити, що нова влада візьме це до уваги.

Ми повинні навчитися рахувати і цінувати все те, що нам дає природа. Безглуздо розкорчовувати малородючі поліські поля, які природно заросли лісом, і засівати сільськогосподарськими культурами повторно. Для чого? Це ж не чорноземі! Тому їх і покинули люди, що там поганій урожай. Ми знову наступаємо на ті самі граблі.

Роман РАДЬКО.

Сарни.

Ремчиці: у клопотах і не без проблем. Але з надією в очах

ПОЛІСЬКА ГЛИБИНКА

Ремчиці розташувались за десять кілометрів від райцентру Сарни. Майже півтисячолітнє село розбудовується і розвивається. Тут функціонують сільська рада, школа, дитсадок, клуб, бібліотека, нова лікарська амбулаторія, церква, підприємства. А ще — це одне з небагатьох сіл Сарненського району, де проблема безробіття не стоїть так гостро. Тож місцеві на життя в Ремчицях не нарікають, адже їм є де працювати, чим зайнятися і як відпочити.

Місцева школа — у числі кращих

У Ремчицькій ЗОШ I—III ступенів навчаються 137 учнів. Цьогоріч шкільну родину по-

повнили 12 першокласників. «Середня наповненість класів 12—15 учнів. Але є тенденція до збільшення кількості дітей, якщо порівнювати старші та початкові класи», — пояснює директор Наталія Слободенюк, яка очолює навчальний заклад уже п'ятий рік.

В основній школі вісім класних кімнат, а ще дві розмістили в приміщенні дитсадка. Там нині навчаються перший і четвертий класи. Наталія Миколаївна розповідає, що завдяки цьому вирішили проблему двозмінного навчання. Зараз колектив найбільше турбує ремонт покрівлі школи, це сподіваються вирішити найближчим часом. А ще тут є два інклюзивні класи, великий спортзал, майстерня. А за сприяння Сарненського держлісгоспу висадили біля школи фруктовий сад, тож уже цього року школярі ласували урожаєм сливок.

Директор не приховує, що пишається і колективом, і школярами, адже чотири роки поспіль (крім 2019-го) Ремчицька ЗОШ була однією з кращих сільських шкіл за результатами ЗНО, постійним учасником олімпіад різних етапів, конкурсів, турнірів, а випускники вступають у вищі навчальні заклади, також і на державну форму навчання.

Є у Ремчицях і дитсадок «Сонечко», який відвідують 49 дітей. Більшість місцеві, але є також з Яринівки та Тріскинів. У садочку функціонують дві групи: менша і старша. Завідувачка Юлія Жук показала сучасне приміщен-

ня навчального закладу, розповіла, що зараз працюють над облаштуванням ігрової кімнати для дітей, де вони зможуть розважатися у разі негоди.

«Шлях у гарне життя лежить через хорошу освіту»...

15-річна Анна Мельник із Ремчиць (на знімку з директором школи Наталією Слободенюк) — єдина представниця сільської школи, яка ввійшла в збірну команду району з правознавства та географії. Дівчина зізнається, що їй більше підкоряються гуманітарні науки: «Планую податися у юридичну сферу, і для мене правознавство дуже цікаве. Люблю стежити за розвитком законів, правових норм України, тому що це стосується кожного жителя України. Також імпонує географія, але не якоїсь конкретно країни, а планети в цілому». Минулого року школярка брала участь у дев'яти олімпіадах, у чотирьох з яких посіла призові місця.

Аня займається вокалом — це її хобі, а ще пише вірші. «Це я перейняла від тата, а від мами бажання навчатися, бо вона завжди казала мені, що шлях у гарне життя лежить через хорошу освіту», — ділиться талановита дівчина.

...і електрифікацію нових вулиць

У понеділок до обіду в ремчицького сільського голови Леоніда Доліда (на знімку) прийомні години, тож завітали якраз вчасно. Очільник громади розповів, що за останні роки в

Ремчицях багато чого відбулось: відкрили дитячий садок, якому у вересні виповнилось три роки, побудували амбулаторію, розпочали будівництво молитовного будинку, виростили нові вулиці. За рахунок сільського бюджету підсипали вулицю завдовжки 550 метрів до амбулаторії, на що витратили майже 200 тисяч гривень.

Крім того, в минулому році запрацювало приватне підприємство, що обробляє деревину. Нині там офіційно працюють майже 30 місцевих жителів, тож для села це великий плюс. Декілька років тому відкрилася станція технічного обслуговування, де є також і шиномонтаж, і магазин запчастин. Бюджет сільської ради наповнюється за рахунок оренди землі підприємцями Сарненського та сусідніх районів. Зараз це основні платники податків.

Поговорили з Леонідом Володимировичем і про болючі

питання Ремчицької громади. «Основною проблемою не лише в Ремчицях, а й у більшості сіл, є будівництво ліній електропередач на нових вулицях, на що йде значна частина бюджету сільради», — розповів голова.

У Ремчицях тривають ремонтні роботи шляхопроводу над річкою Горинь. Головний інженер фірми-генпідрядника «Євро Плюс Буд» Андрій Гончарук прокоментував: «Зараз проводимо підготовчі роботи, прокладаємо об'їзну дорогу, після чого рух шляхопроводом буде перекрито. Малогабаритний транспорт (до 10 т) рухатиметься об'їзною понтонною переправою, яку закінчимо через 1-2 тижні». Після цього розпочнуть ремонтувати сам міст, який обіцяють завершити до кінця року.

Тетяна КОЛЯДИЧ.

Фото Василя СОСЮКА.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

АКТУАЛЬНО

Зберігати букові праліси Карпат як об'єкт Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО

Нова книжка відомого професора-природоохоронця Федора Гамора «Від української ініціативи — до транс'європейського об'єкта Всесвітньої природної спадщини» щойно побачила світ. Про актуальність 300-сторінкового видання (**на знімку**) засвідчує уже той факт, що її видано за фінансової підтримки обласної ради (голова — Михайло Рівіс) та облдержадміністрації (голова — Ігор Бондаренко).

Це п'ята книжка за три роки, в якій європейського визнання учений, доктор біологічних наук, професор, заслужений природоохоронець України, заступник директора Карпатського біосферного заповідника аргументовано та обширно інформує суспільство про досвід збереження унікальних українських природних і культурних цінностей, акцентуючи водночас на проблемах запровадження у Карпатському регіоні стратегії сталого розвитку.

У цьому ж виданні ґрунтовно розглядаються актуальні питання з історії створення та менеджменту транснаціонального серійного об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи». Висвітлюється багаторічний досвід європейської екологічної співпраці та погляди швейцарських, німецьких і українських експертів на проблеми збереження пралісів. Привертається увага до міжнародних наукових форумів, які започаткували підготовку цієї номінації та розгортання європейського процесу збереження старовікових букових лісів.

Федір Гамор

ВІД УКРАЇНСЬКОЇ ІНІЦІАТИВИ —
ДО ТРАНС'ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОБ'ЄКТА
ВСЕСВІТНЬОЇ ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ

Тут доречно нагадати, що об'єкт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси і давні ліси Карпат та інших регіонів Європи», ініційований завдяки зусиллям автора цієї книжки — серед 12 європейських країн, які входять до нього, українська частка займає майже 30 відсотків його площі.

Фоторепродукція автора.

У дошкільного закладу — ювілей

В Ужгороді дитячий дошкільний заклад комбінованого типу — садочок № 20 — відзначив піввіковий ювілей. Із 1988 року там працюють групи для дітей із вадами зору і мовлення, на той час це був перший такий заклад у Закарпатській області. Нині у садочку виховують 240 дітей, працюють кваліфіковані педагоги, деякі — з перших днів його створення.

Привітати вихователів, спеціалістів із корекції мовлення та зору прийшли міський голова Богдан Андрій, секретар міськради і куратор освітніх закладів Андріана Сушко, керівник управління освіти Наталія Мухомедьянова. Було вручено грамоти міської ради вихователям дошкільних груп Наталії Лашкай, Марії Крисі, помічнику вихователя Ганні Зубко, технічним працівникам Марії Куцик, Павлу Мушинському. Для потреб садочка отримав сертифікати на 20 тисяч гривень, зокрема і на обладнання для кабінету тифлопедагогіки.

Через скелі до персикового раю

Працьовиті руки перетворили гірські схили на квітучий сад

РЕАЛІЇ

Торік господар саду на виноградівській Чорній горі Дмитро Боднарюк видалив 150 персикових дерев. Це було сміливе рішення задля оновлення саду і закладки нових сортів з більш привабливими характеристиками. Але попри відсутність аж півтори сотні плодоносних дерев для сім'ї Боднарюків роботи вистачало: персики цьогоріч вродили надзвичайно щедро, десятки сортів досягали «позмінно», тому родина працювала без перепочинку. Дмитро переконався, що двох з половиною гектарів для вирощування елітного фрукту більш ніж достатньо. Після двадцяти років прийшла мудрість садовода — він воліє оновити сад, прищепити нові європейські сорти, поекспериментувати, отримати задоволення не від кількості, а від сортових відкриттів. На захищених площах прийнялися нові дерева — плоскі інжирні, які мають особливі смакові якості, плоди досягають ста грамів, Роял Тайм, Роял Глорі, Шугар Тайм, Гарбінер... Висукані сорти, вшуканий сад.

Дерева ростуть каскадом на терасах, тобто на східниках, закріплених камінням, яке створює унікальні умови для вирощування фруктів на горі, утримує в ґрунті тепло. Удень каміння сильно нагрівається, а вночі накопичене тепло переходить у ґрунт до коріння рослини.

Щоб досягти цих вершин, Дмитрові й уже покійному братові Степанові довелося долати економічні перепони, які переживала разом з ними і вся Україна.

Землю виділили лише після «кулемета»

...Усе починалося на зламі 1990-х, у час очікування змін і намагання щось вирішити самостійно. Дмитро і Степан на процесі дивилися не так з політичного, як із господарського боку. І вирішили започаткувати фермерський рух. Спроби Боднарюків добитися землі для вирощування сільгосппродукції довго не мали успіху, хоча вільні масиви на той час були. Нарешті на одному з форумів Дмитро не стримався, вийшов на трибуну й заявив, що влада своїм опором, стримуванням приватного фермерства штовхає людей «брати в руки кулемет». Чи то цей виступ, чи нові рішення на рівні Києва були причиною, але братам нарешті запропонували землю на Чорній горі.

— Скільки вам треба? — запитали в міськраді.

— По 25 соток, — відказав Дмитро.

— Чому по 25? — озвався один із чиновників. — Беріть по гектару! Він явно насміхався з фермерів-початківців і, напевне, знав, чому. Землю Боднарюкам виділяли найгіршу — під самою вершиною Чорної гори, висота якої 565 метрів над рівнем моря. Бідний ґрунт упереміш із камінням та валунами переважно вулканічного походження міг привабити хіба що сліпого. Досвідчені агрономи тільки поспівчували садівникам-початківцям. «Нич із тої землі не буде... Там усе вимерзне». Та Боднарюки мали не лише впевненість, а й власні ідеї, які виникли не на голому місці. Беручи землю, вони вирішили зайнятися цілком конкретною культурою — персиками. І не випадково.

— Колись я працював на плодоконсервному заводі й був шокований ціною на персики, — розповідає Дмитро. — Для переробки привозили не відбірні плоди а, скажемо так, «сміття». І воно коштувало тоді 4 карбованці за кіло! Тобто в 40 разів більше, ніж яблука, дорожче за будь-які фрукти. Причому завод забирив урожай без жодних обмежень. Якраз ідея вирощувати персики й здавати на переробний завод підштовхнула до садівництва.

Контраргументів для того, щоб відмовитися від задуму, було більш ніж достатньо. Відсутність потрібних знань, важкодоступність самої ділянки (щоб добратися до неї під вершину, треба витратити сотні калорій), повне запустіння землі. Та й із близьких мало хто підтримував ідею. Брати ж не лише наполягали на своєму, а й вирішили присвятити себе персикам усерйоз, тобто залишити роботу на підприємстві й зайнятися лише садівництвом.

Але початок не обіцяв нічого доброго. Далеко не всі досвідчені садівники Берегівського району хотіли допомогти молодим фермерам. «Нічого у вас не получится. Персик росте тільки у нас, в Бені», — спокійно, але зверхньо відказав один із садівників-угорців, що привіз продавати персики на виноградівський базар. Але інший колега був більш товариський, допоміг придбати саджанці, дав цінні поради. Традиційні сорти з науково-дослідного інституту стали першими деревами, на які зробили ставку Дмитро з братом. Згодом виявилось, що рекомендовані — далеко не найкращий варіант, щоб робити з цього бізнесу. Тим паче що сорт Київський та його подібні більше підходили для промислової переробки, а не для продажу в свіжому вигляді. А заводи на той час уже стояли...

— Ні ті, хто виділяв у 1992 році нам з братом землю на самій верхотурі, ні будь-хто інший не здогадувався, що саме ця вершина просто унікальна. За своїми кліматичними особливостями дуже мало географічних точок Європи можуть порівнятися з Чорною горою. В Україні подібних місцин, певне, взагалі немає. За ці чверть століття, наприклад, у Криму й Молдові персикові сади вимерзли 5–8 разів, а на Чорній

Дмитро Боднарюк демонструє свій урожай.

горі поки що не було жодного випадку! Справа в тому, що навіть узимку схил гори, тераси якої викладені з вулканічного каміння, акумулює тепло сонця і протягом ночі виділяє його, що не дає деревам замерзати. Причому різниця між температурою на вершині й біля підніжжя разюча. (Не забуваймо, що коли вгорі є ще сонячне світло, місто внизу вже вкрите зимовими сутінками). Причому, коли серед зими копаємо там черговий басейн, сонце пригріває так, що доводиться знімати одягу аж до сорочок. Навіть устигаємо трохи засмагнути. Коли ж під вечір спускаємося, температура падає з кожним кроком униз, і в самому Виноградіві термометр показує 5 градусів морозу! — розповідає Дмитро.

Порятунок від зневоднення — басейни серед дерев

У персиковому саду Боднарюків не один десяток басейнів. Вони заповнені дощовою водою, а також водою з гірського потічка, до якого брати проклали кілометр труб. Кожен із таких басейнів — завглибшки в середньому два метри й площею десь 20 квадратних метрів — відіграє надзвичайно важливу роль. У засушливі дні вода звідси йде на полив персикового саду, суніць та городини, яку вирощують для себе й на продаж. Кількість басейнів така, що їх вмісту цілком вистачає пережити спеку. Хоча останні роки вдаватися до спеціального поливу не доводилося — вологи якраз скільки треба, а торік було ще й занадто.

Що ясніший урожай персиків, то легше їх реалізувати. Адже попит є по всій Україні, особливо у великих містах. Але щоб приїхати за фруктами, скажемо, з Києва, підприємець повинен дуже мало географічних точок Європи можуть порівнятися з Чорною горою. В Україні подібних місцин, певне, взагалі немає. За ці чверть століття, наприклад, у Криму й Молдові персикові сади вимерзли 5–8 разів, а на Чорній

Попри зростання врожайів, із кожним роком трудитися легше. І

не тільки тому, що вже звик до такої роботи. Дмитро і Степан свого часу кожен у власному саду поставили підйомники, які працюють від дизельного генератора. До речі, наявність власної електроенергії дає змогу непогано облаштувати свій побут на горі. Адже більшу частину року проводить саме тут.

— На початку копали всю землю, вибирали зайве коріння трави, й лише потім випадково зрозуміли, що трава в саду дуже потрібна, бо втримує вологу, не дає руйнуватися корисному ґрунті, — каже наш співрозмовник. — Виходить, витрачали купу сил на зовсім не потрібну роботу. Тепер обкопуємо тільки навкруг дерева, а решта землі залишається під травою.

Такий сад може привернути увагу місцевих злодюжок. Але поживитися чужим урожаєм на горі не так і просто. Братів Боднарюків у Виноградіві знали добре. Ще в молоді роки саме вони були гарантами справедливості у міжвуличних стосунках. Тому коли виріс персиковий сад, кожна спроба вломитися на їхню територію могла скінчитися плачевно. Колись двоє виноградівців, повернувшись із ув'язнення, такі спробували було винести з саду плоди. Але брати швидко вирухували «гостей» і переконали злодюжок, що таке робити не слід.

Державна допомога без відкатів недоступна?

І нарешті про перспективи. «Взагалі-то, місця для нових садів є, — каже пан Дмитро, — але не вистачає охочих працювати на горі. Ділянки навкруг і досі заростають чагарниками. Навіть заїжджі німецькі підприємці, які заклали свій персиковий сад, можуть його втратити, якщо за ним не будуть доглядати. Нема інтересу до персиків не лише в людей, а й у держави».

Боднарюки досі жодного разу не змогли скористатися бюджетними грошима, передбаченими на розвиток садівництва. Спроби законно отримати державну до-

помогу завершилися нічим. Тому що, на думку пана Дмитра, всі кошти ділилися між тими, хто їх «може» взяти. Для цього навіть не треба нічого садити, а взяти в оренду голу бідну землю, оформити під неї допомогу і... далі всі розуміють. Єдиний раз «посередники» пропонували бюджетні кошти за 30 відсотків «відкату», але фермер, звісно, не згодився.

Цією ситуацією скористалися сусіди. У рамках підтримки етнічних угорців Угорщина надає фінансову допомогу для підприємців Закарпаття.

Шоправда, й тут є свої «нюанси». Наприклад, спочатку угорські гроші і видавала допомогу тим, хто реально працює в бізнесі або фермером.

Цього року Боднарюк і сам відмовився від чергового «траншу». Допомога обкладена податком і додатковими умовами.

Замість того, щоб українська держава допомагала фермерам, доводиться ще звітувати перед кимось за отримані кошти. Тим часом рентабельність персика стрімко падає. Якщо у 1990-ті за один сезон можна було придбати нову, але пристойну машину, то зараз попри чималий урожай грошей вистачає лише на те, щоб погасити затрати. Аби мати свою копію, син влаштувався на завод...

Незважаючи на цілорічну зайнятність, Дмитро Боднарюк мало схожий на заклопотаного селянина. Він, як і раніше, виїжджає на гору на своєму спортивному велосипеді, попри клопоти встигає з друзями відпочити, пограти в теніс. Дружина Марійка теж дуже часто пропадає на Чорній горі, хоча спочатку твердо обіцяла, що працювати в саду точно не буде... Та час і звичка чоловіка все змінили...

Василь ГОРВАТ.

Виноградів.

Фото з архіву.

Нацменшини Польщі, зокрема й українська, стурбовані значним скороченням їх фінансування у проекті бюджету Польщі на 2020 рік — на 1,5 млн злотих у порівнянні з 2019 роком. Про це йдеться в заяві представників нацменшин, яку оприлюднив співголова Спільної комісії уряду та національних і етнічних меншин РП, голова Українського товариства Григорій Купріянович, *повідомляє Укрінформ*

Японські компанії готові купувати більше нашої агропромислової продукції

Інвестиції, спрощення режиму відвідин Японії для громадян України, інфраструктурні проекти, реформи та розвиток IT-сектору стали центральними темами зустрічей Президента України Володимира Зеленського у рамках чотириденного візиту до Японії, який завершився учора.

Зокрема, під час перемовин з керівництвом компанії Marubeni Corporation глава держави повідомив, що на початку жовтня в Україні підписано закон стосовно стимулювання інвестиційної діяльності, який має поліпшити інвестклімат. «Ми дуже серйозно налаштовані на реформи. Ми посилюємо на законодавчому рівні захист бізнесу від неправомірних дій або бездіяль-

ності дозвільних органів», — цитує українського лідера його прес-служба. Також Президент наголосив, що наша країна виходить на завершальну стадію масштабної приватизації.

У свою чергу представники Marubeni Corporation розповіли, що вже постачають з України до Японії зернові та молочну продукцію і розраховують на розширення переліку агропромислової продукції. В Україні вони також реалізують екологічні проекти, наприклад, постачають сонячні панелі.

Глава держави запросив співрозмовників інвестувати в смітєпереробні заводи в Україні, згадавши екологічні проблеми у Львові та інших українських мегаполісах.

Керівник Офісу Президента зустрівся із послами країн G7

Пріоритети проведення економічних реформ, співпраця з міжнародними партнерами, міжнародними фінансовими організаціями та судово-реформа в Україні стали ключовими темами зустрічі керівника Офісу Президента України Андрія Богдана і його заступників Андрія Смирнова та Юлії Ковалів з послами країн G7, яка відбулася у Києві за дорученням глави держави.

Українська сторона, *повідомляє прес-служба Президента*, поінформувала про пріоритети й подальші кроки щодо ініціатив, спрямованих на економічне зростання та покращення інвестиційного клімату, а також повідомила, що проекти зако-

нів про незаконне збагачення та анбандлінг НАК «Нафтогаз України» (відокремлення діяльності з транспортування палива) буде розглянуто наступного тижня. Окрему увагу акцентували на переговорному процесі з Міжнародним валютним фондом, реформуванні банківського сектору та поверненні коштів збанкрутілих банків. «Ухваливши рішення про націоналізацію, держава вклала у ПриватБанк 155,3 млрд грн, що дозволило зберегти кошти українців. Ми вважаємо, що які б не були рішення судів, немає жодних підстав для повернення державного ПриватБанку колишнім акціонерам», — йдеться у повідомленні прес-служби глави нашої країни.

Налагоджували зв'язки з польським бізнесом

Україно-польський бізнес-форум за участі представників польського уряду, українських підприємців, голів та представників ОТГ, ділових центрів і громадських об'єднань відбувся у Житомирі в рамках Днів польської культури в Україні. Головна мета форуму — налагодження тісних партнерських зв'язків між польським та українським бізнесом, між об'єднаними територіальними громадами і підписання меморандумів про співпрацю та договорів про партнерство.

Відкриваючи захід, Агентія регіонального розвитку Житомирської області презентувала відеоролик про інвестиційну привабливість регіону. Як зазначив директор агенції Артем Сачук, в області вже працює 24 підприємства з польськими інвестиціями, в тому числі найбільша в Україні польська інвестиція — компанія «Cersanit». «Мета нашого форуму — виз-

начити причини, які заважають польським підприємствам інвестувати в економіку Житомирщини, стимулювати їх до співпраці та налагодити торговельні зв'язки», — зауважив він.

Радник міністра інвестицій та розвитку Республіки Польща Кшиштоф Сівек наголосив, що наразі головними перешкодами для розвитку польсько-українського

бізнесу є недосконалість існуючих інституціональних та фінансових інструментів. «У Польщі сильний середній та малий бізнес, який готовий інвестувати та розвивати відносини з Україною, але це не такий розвиток, який має бути», — зауважив він.

Оксана ЛУК'ЯНЕНКО.

На знімку: з промовою до учасників форуму звернувся народний депутат України від округу №63 Богдан Кицак.

Фото зі сторінки народного депутата України Богдана КИЦАКА у Фейсбуці.

Повну версію читайте на сайті www.golos.com.ua

Врехіт знову «на паузі»

Посли держав — членів ЄС сьогодні вдруге за тиждень мають зустрітися, аби обговорити відтермінування Врехіт до 31 січня, інформує Reuters.

Попередня зустріч відбулася у середу, проте європейські дипломати не визначилися з відповіддю на прохання Лондона про нову відстрочку. Президент Європейської Ради Дональд Туск після засідання заявив, що він рекомендує лідерам 27 країн — членів спільноти підтрима-

ти продовження Врехіт. Однак якщо позиції європейських лідерів істотно відрізняться, у понеділок може бути скликано екстрений саміт. Якщо країни ЄС не знайдуть спільного рішення, Велика Британія буде зобов'язана залишити спільноту без будь-якої угоди 31 жовтня.

ЗМІ повідомляють, що, зокрема, Франція готова погодитися на нове перенесення Врехіт лише на край короткий термін, а Німеччина не заперечува-

тиме будь-яку пропозицію Брюсселя надати Лондону продовження терміну «розлучення» з Євросоюзом.

Нагадаємо, у вівторок Палата громад британського парламенту підтримала угоду про вихід з ЄС прем'єр-міністра Бориса Джонсона в цілому, але відхилила його плани щодо прискореного її затвердження. Напередодні перед голосуванням очільник уряду обіцяв у разі поразки відкликати документ і запропонувати дострокові вибори.

Росія просто вимотує застарілу болгарську авіацію

Болгарський інформаційний портал Mediapool, з посиланням на свої анонімні джерела, повідомив про нову загрозу з боку Росії. Як зазначають службовці болгарських ВПС, їх тривожить активізація дій російської бойової авіації в Чорноморському регіоні.

Тільки цього року болгарські льотчики були змушені 19 разів підніматися в повітря по тривозі через наближення до кордонів країни, як упевнені пілоти, російських літаків з вимкненими транспондерами, тобто прийнятно-передавальними пристроями, що надсилають сигнал у відповідь на прийнятий запит з болгарських повітряних суден. Як вважають болгарські льотчики, підвищення інтенсивності наближення до повітряних кордонів є навмисною провокацією. Її мета — вимотати вщент застарілий парк болгарських літаків.

Анонімне джерело видання Mediapool зауважує, що тільки один раз льотчики перехопили літак, що належав іншій державі. Ним виявився малогабаритний навчальний літак з Румунії, що залетів випадково в повітряний простір Болгарії. А от Росія протягом кількох останніх років вдається до «провокаційної практики», спрямовуючи свою авіацію з боку Чорного моря до болгарських берегів.

Як наголошує видання, цим провокаціям з боку країни-агресора «змушений протистояти поріділий парк МіГ-29, що складається лише з 15 безнадійно застарілих літаків. «Щоб привести їх у працездатний стан, Софія має заплатити 80 млн євро Білорусі, де можна відремонтувати ці літа-

ки. Але Болгарія зробила ставку на закупівлю в США шести бойових і двох навчально-бойових винищувачів F-16 Block 70. У липні було підписано відповідний контракт, який коштуватиме скалярніці 1,2 млрд доларів. Літаки мають надійти до Болгарії у 2023 році», — зазначає Mediapool.

Треба так розуміти, що доти російська авіація пануватиме в повітрі над Чорним морем і продовжуватиме влаштовувати провокації проти болгарських «братушків». І все це робиться на тлі заяв лідерів РФ про прагнення до дружби з Болгарією і миру в Чорноморському регіоні.

До речі, Москві з офіційним візитом відвідала міністр закордонних справ Болгарії Єкатерина Захарієва. Перед вильотом до РФ вона заявила про важливість відкритого й рівноправного політичного діалогу Болгарії з Росією з урахуванням своїх національних інтересів і загальної політики ЄС і НАТО. «Переконана, що саме такий діалог сприятиме розвитку нашого співробітництва в галузях взаємного інтересу, пошуку взаємоприйнятних рішень з поточних питань двосторонніх відносин, обміну думками з актуальних питань міжнародного порядку денного», — заявила керівник зовнішньополітичного відомства.

Але ніхто не сумнівається, що свої провокації в районі Чорного моря Росія не припинить. Адже в цьому полягає вся суть держави, яка зазіхнула на територію сусідньої країни — України й веде бойові дії на Донбасі під стару кремлівську пісню про мир і братерську дружбу.

Олександр БЛИК.

Сенат наказав орендодавцям ціни на квартири... не підвищувати

Сенат (уряд) землі Берлін повідомив, що невдовзі громадянам, котрі орендують квартири, жити в німецькій столиці буде дешевше, оскільки він обіцяє... знизити орендну плату за квадратні метри! І хоч тут вона не найвища по країні, однак ніде так постійно не зростає, як у Берліні. Що не може не непокоїти уряд.

— Чимало людей змушені сплачувати за житло вже за межами своїх можливостей, — заявив після засідання сенату обербургомістр Берліна Міхаель Мюллер (Соціал-демократична партія Німеччини). — Тож повинні реагувати на це. Ми знаємо, що орендна плата суперечлива, і маємо її збалансувати. Тому впродовж останніх п'яти років сенат працював

спеціальну формулу розрахунку вартості, в якій враховується розташування житла та середній дохід особи. За перевищення вартості оренди квартири орендодавцям загрожує штраф у розмірі до 50 тисяч євро.

Залишається лише гадати, в який спосіб таке рішення сенату вписується у закони ринкової економіки, коли попит продовжує пропозицію, а з нею і ціни? Тому уряду вочевидь доведеться мати справу ще не з одним позовом до суду...

Наталія ПИСАНЬКА.
Берлін.

ПІДСУМКИ

Кількість абітурієнтів з окупованих територій зростає

Кількість абітурієнтів з АРК та Донбасу, які вступили до вишів на підконтрольній Україні території через спеціальні освітні центри, за чотири роки збільшилася майже вдвічі. Як відомо, видані у так званих «ДНР» та «ЛНР» і анексованому Криму дипломи й інші освітні документи Україна не визнає.

Абітурієнти мають можливість вступити за спрощеною процедурою до українських вишів через центри «Донбас-Україна» та «Крим-Україна». Після початку роботи центрів у 2016 році понад 850 абітурієнтів з Донбасу вступили до українських вишів за такою процедурою, тоді як цього року їх кількість сягнула 1600. За той самий період кількість вступників серед кримчан збільшилася з 153 до 265. Про це розповіла міністр освіти і науки Ганна Новосад, підбиваючи підсумки роботи згаданих центрів.

«Цьогоріч освітні центри працювали з 3 червня до 27 вересня. Загалом ми спостерігаємо постійне збільшення кількості дітей, які вступають до українських вишів через центри «Крим-Україна» і «Донбас-Україна». Зазначу, що вступ абітурієнтів з Криму та Донбасу — це завжди перепони з боку Російської Федерації, яка окупувала ці території. Усе це спричиняє те, що кількість дітей, які мають доступ до української освіти, все одно невисока. Тому ми вживаємо низку заходів задля захисту потенційних вступників. До них, наприклад, належить шифрування особистих даних у наказах про зарахування», — цитує Ганну Новосад прес-служба МОН.

Центри «Крим-Україна» працювали на базі 35 закладів вищої освіти в різних регіонах України — Києві, Львові, Одесі, Миколаєві, Харкові, Херсоні, Запоріжжі та Дніпрі. Кримчани могли вступати до вишів, де створені такі центри, на місця державного замовлення в межах встановлених квот. Цього року для них було виділено 2 600 місць.

Найбільше абітурієнтів, які скористалися послугами центрів «Донбас-Україна» та «Крим-Україна», вступило до переміщеного з Криму до Києва Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського (таких було 110). На другому місці опинився Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (51 особа), на третьому — Національний університет «Львівська політехніка» (24 вступники), на четвертому — Херсонський державний університет (22 особи).

Водночас центри «Донбас-Україна» діяли на базі майже 40 вишів — переміщених із зони ООС чи розташованих на підконтрольній Україні території Луганської та Донецької областей. Зокрема, такі структури працювали у Києві, Бахмуті, Вінниці, Краматорську, Костянтинівці, Северодонецьку, Старобільську, Торезьку.

Найбільше мешканців окупованого Донбасу, які скористалися послугами таких центрів, вступило до Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля (177 осіб), Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (133) та Приазовського державного технічного університету (124 особи).

Вл. інф.

Обговорили пропозиції з удосконалення адміністративно-територіального устрою

Три моделі формування нового районного поділу Рівненської області розглянули під час засідання круглого столу у Рівному. Перший заступник голови Рівненської обласної ради Сергій Свисталюк, голова постійної комісії Рівненської обласної ради з питань місцевого самоврядування, розвитку території та європейської інтеграції Валентин Крока та представники районних рад і громадських організацій обговорили пропозиції з удосконалення адміністративно-територіального устрою субрегіонального рівня Рівненщини.

Сергій Свисталюк зауважив, що і депутати обласної ради, і керівники районних рад, і представники новостворених ОТГ мають своє бачення поділу області на райони: «Головне — узагальнити всі пропозиції. Маю надію, що Верховна Рада, ко-

ли пропонуватиме зміни щодо територіальної організації влади та місцевого самоврядування, наші побажання й інших областей візьме до уваги».

Науковець Інституту регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України

Петро Жук презентував три моделі поділу.

Так, Міністерство розвитку громад та територій України пропонує поділ області на три райони: Рівненський (636,1 тис. ос.), Сарненський (352 тис. ос.) та Дубенський (172,3 тис. ос.). Проте науковець висловив зауваження щодо такого розподілу.

«Насамперед непропорційно велика територія Сарненського району. 47 відсотків території області. Також надто великі відстані від адміністративного центру Сарненського району до низки насе-

лених пунктів. Крім того, поза зоною 60-кілометрової доступності всі населені пункти Зарічненського району, а населення Рівненського району становить понад 50 відсотків населення області», — сказав Петро Жук.

За іншими двома пропозиціями Рівненщини пропонують поділити на 4 райони:

1-ша модель — Рівненський, Сарненський, Дубенський та Костопільський райони;

2-га модель — Рівненський, Сарненський, Дубенський та Дубровицький райони.

На думку експертів Центру політико-правових реформ, остання модель розподілу для області — найбільш прийнятна.

Проте остаточна пропозиція щодо формування нового районного поділу Рівненщини — ще в процесі напрацювань. Остаточне рішення експерти спрямують до Міністерства розвитку громад та територій України.

Юлія ВАСИЛЕНКО-СЛОБОДЕНЮК, начальник відділу прес-служби виконавчого апарату Рівненської обласної ради.

Серед колишніх випускників технікуму — директори підприємств, науковці, державні діячі

Слов'янському хіміко-механічному технікуму, який є одним із найстаріших навчальних закладів Донеччини, виповнилося 110 років.

Історія навчального закладу починається з червня 1909 року, коли в місті Слов'янську Харківської губернії відкрили гірничозаводське училище з трирічним терміном навчання. Водно-

час при ньому діяла ремісничка школа, що готувала учнів за двома спеціальностями: слюсарно-механічною та керамічною.

Тут здобували освіту майбутні фахівці різних галузей: інженери

металургійного профілю, будівельники, техніки-хіміки-аналітики, техніки-технологи з виробництва кислот і солей, техніки-технологи-електрики, техніки-механіки з обладнання хімічних заводів, спеціалісти з тепло-технічного обладнання тощо.

З 1995-го технікум зарахований до вищих навчальних закладів I—II рівнів акредитації та готує молодших спеціалістів за денною формою навчання за низкою ліцензованих спеціальностей для прикладної екології, хімічної та нафтогазопереробної промисловості тощо. З 2009 року в Слов'янському хіміко-механічному технікумі відкрито спеціальність «Фармація».

Професіоналізм викладачів, передова навчальна база, незмінно високий рівень підготовки кадрів — усе це забезпечує закладу широку популярність серед абітурієнтів, котрі прагнуть тут навчатися. Гарну репутацію має Слов'янський ХМТ, або як його тепло називають друзі, «хімдім», і серед замовників кваліфікованих кадрів — провідних підприємств регіону та країни.

На урочистому вечорі наголошувалося: найбільша гордість навчального закладу — його випускники. З їхнього числа вийшли державні діячі, лауреа-

ти державних премій, герої війни та праці, директори великих підприємств, відомі науковці.

На ювілейний захід у Центрі культури та докілья Слов'янська завітали не тільки викладачі та студенти технікуму, а й представники влади, випускники різних років, викладачі-ветерани, які раніше працювали у технікумі, ділові партнери, зокрема й представники всесвітньо відомих брендів.

Директор Слов'янського хіміко-механічного технікуму Олексій Котляров розповів про те, чим живе технікум, про його успіхи й здобутки, а також про плани на майбутнє, побажав усім досягнення нових цілей у праці та в освітній діяльності.

Учасникам урочистостей показали фотокліп, у якому розповідалася історія технікуму за весь час його існування.

Владислав ЛЕОШКО.

Донецька область.

На знімку: директор Слов'янського хіміко-механічного технікуму Олексій Котляров (праворуч) приймає привітання від керівництва Сіверсько-Донецького басейнового управління водних ресурсів.

Фото автора.

ОГОЛОШЕННЯ

ПАТ НАСК "ОРАНТА" повідомляє про втрату бланків полісів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів агентами та в зв'язку з цим просить вважати їх не дійсними, а саме АМ-7086871, АМ-7086872, АМ-7086873, АМ-7086874, АМ-7086875, АМ-7086876, АМ-7086877, АМ-7086878, АМ-7086879, АМ-7086880, АМ-7613453, АМ-9645026, АМ-9645027, АМ-9645028, АМ-9645029, АМ-9645030, АМ-9645631, АМ-9645632, АМ-9645633, АМ-9645634, АМ-9645635, АМ-9645636, АМ-9645637, АМ-9645638, АМ-9645639, АМ-9774704, АМ-9774705, АМ-9774706, АМ-9774707, АМ-9774708, АМ-9774709, АМ-9774710, АМ-9774711, АМ-9774712, АМ-9774713, АМ-9774729, АМ-9774730, АМ-9774731, АМ-9774739, АМ-9774740, АМ-9774741, АМ-9774742, АМ-9774743, АМ-9774748, АМ-9774752, АМ-9774753.

Втрачене службове посвідчення серії КВ № 002379 видане на ім'я Михайлової Катерини Василівни, головного державного ревізора-інспектора ГУ ДФС у м. Києві, з терміном дії до 04.04.2021, **вважати недійсним.**

Черкун В. І., приватний нотаріус Пологівського районного нотаріального округу Запорізької області, повідомляє про відкриття спадщини після смерті **Маслюк Володимира Андрійовича** "05" листопада 1929 року народження, який помер "14" квітня 2019 року, спадкова справа **128/2019**. Спадкоємцям померлого **Маслюк Володимира Андрійовича** необхідно з'явитися до Черкун Валентини Іванівни приватного нотаріуса Пологівського районного нотаріального округу Запорізької області за адресою нотаріальної контори: Запорізька область, Пологівський район, місто Пологи, вулиця Єдності, будинок 16 до "25" листопада 2019 року".

Оголошення про проведення відкритих торгів (аукціону) з продажу активів ПАТ «РАДИКАЛ БАНК» на електронному торговельному майданчику www.prozorro.sale	
Номер лоту:	GL18N012611
Коротка назва лоту:	Майнові права за кредитним договором № КЛ-5/1-980 укладеним з юридичною особою.
Номер лоту:	GL16N012683
Коротка назва лоту:	Майнові права за кредитним договором № КЛ-11228/1-980 укладеним з юридичною особою.
Місце проведення аукціону:	http://torgi.fg.gov.ua:80/prozorro.sale
Дата проведення аукціону:	07.11.2019
Час проведення аукціону:	Точний час проведення відкритих торгів (аукціону) по кожному лоту вказується на веб-сайтах організаторів торгів http://torgi.fg.gov.ua:80/prozorro.sale
Детальна інформація по лотам (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні):	http://www.fg.gov.ua/not-paying/liquidation/130-pat-radykal-bank/45091-asset-sell-id-221586

Оголошення про проведення відкритих торгів (аукціону) з продажу активів ПАТ «РАДИКАЛ БАНК» на електронному торговельному майданчику www.prozorro.sale	
Номер лоту:	GL3N012689
Коротка назва лоту:	Майнові права за кредитним договором № КЛ-1098/5-980 від 23.12.2013.
Номер лоту:	GL3N012690
Коротка назва лоту:	Майнові права за кредитним договором № 2435/1-980 від 19.07.2011
Номер лоту:	GL3N012691
Коротка назва лоту:	Майнові права за кредитним договором № КЛ-1670/2-980 від 23.12.2013.
Місце проведення аукціону:	http://torgi.fg.gov.ua:80/prozorro.sale
Дата проведення аукціону:	11.11.2019
Час проведення аукціону:	Точний час проведення відкритих торгів (аукціону) по кожному лоту вказується на веб-сайтах організаторів торгів http://torgi.fg.gov.ua:80/prozorro.sale
Детальна інформація по лотам (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні):	http://www.fg.gov.ua/not-paying/liquidation/130-pat-radykal-bank/45139-asset-sell-id-221720

Сьогодні в Україні мінлива хмарність, без опадів. Ввечері і зранку подекуди туман. Температура вночі 5—8 градусів тепла, на крайньому півдні — до 11 вище нуля. Вдень 15—18 тепла, у Закарпатській та Львівській областях — до 23 градусів з позначкою плюс

■ **1860.** Народився Микола Самокиш — український художник-баталіст, майстер анімалістичного жанру, графік, книжковий ілюстратор.
 ■ **1921.** Розпочався Другий зимовий похід армії УНР під командуванням Юрія Тютюнника.
 ■ **1971.** Помер Михайло Янгель — вчений-механік українського походження, конструктор у галузі ракетно-космічної техніки, розробник ракет СС.
 ■ **1977.** Народилася Катерина Серебрянська — українська художня гімнастка, абсолютна чемпіонка Олімпіади 1996 року.

АСТРОПРОГНОЗ НА 28 ЖОВТНЯ — 3 ЛИСТОПАДА

Овни. Ви багато чого досягли за цей час і тепер могли б відпочити, але ваша внутрішня сутність продовжує рухати вас вперед.

😊 28, 2 😞 3

Тельці. Вам потрібно знайти правильне рішення і спосіб дій, які допоможуть вам урівноважити протилежні сторони, щоб втілити задумане в життя.

😊 29, 31 😞 30

Близнюки. У вас можуть виникнути різні ідеї, які часом суперечитимуть одна одній. Ваше завдання — гармонійно поєднати їх.

😊 1, 3 😞 2

Раки. Цей тиждень вдалий для просування по службі, впорядкування документації, укладання угод. Ви зможете отримати бажане і в діловій сфері, і в особистій.

😊 29, 2 😞 3

Лев. Спрямованість і непохитність вашої думки цього тижня допоможе вам вирішити багато робочих питань і досягти гармонії в особистому житті.

😊 28, 30 😞 31

Діви. У вас є шанс скерувати свою долю в потрібне вам русло, але діяти вам треба за велінням серця. Тільки внутрішнє чуття допоможе зробити вдалий вибір.

😊 30, 3 😞 29

Терези. Ви зможете багато чого досягти в цей період: зайнятися новою діяльністю, вирушити в подорож, але вам треба бути дуже обачними.

😊 1, 3 😞 28

Скорпіони. Змінюваність подій цього тижня може насторожити вас, але якщо ви діятимете рішуче, а сили для цього у вас є, то зможете досягти потрібного результату.

😊 29, 3 😞 2

Стрільці. У цей час перед вами відкриваються нові простори, які ви зможете легко освоїти. Є шанс скинути вантаж минулого й почати нове життя.

😊 28, 31 😞 1

Козероги. Тиждень дасть вам змогу струснитися емоційно, поглянути на події по-іншому, відчувати підйом сил і легко вирішити всі питання.

😊 1, 3 😞 29

Водолії. Досить активний тиждень, протягом якого вам будуть до снаги нові звершення. Перед вами відкриваються перспективні горизонти.

😊 2, 3 😞 30

Риби. У вас є можливість відпочити насамперед морально, пожити в гармонії із собою й навколишнім світом.

😊 29, 31 😞 3

Глава ПЦУ розповів у США про утиски церкви на окупованому Донбасі і в Криму

У рамках першого офіційного візиту до США Предстоятеля Православної церкви України, який розпочався 17 жовтня, відбулася зустріч митрополита Київського і всієї України Епіфанія з Державним секретарем США Майклом Помпео. Як повідомляє прес-служба ПЦУ, під час зустрічі, у якій взяли участь Посол з особливих доручень з питань релігійної свободи в Державному департаменті США Семюел Браунбек, заступник помічника Державного секретаря Джордж Кент, архієпископ Чернігівський і Ніжинський Євстратій та голова меценатської ради «Митрополитичого Фонду Православної Церкви України» Андрій Мациола, Блаженніший Епіфаній наголосив, що створення в Україні єдиної помісної церкви є «одним із фундаментальних етапів розбудови нової України».

Митрополит поінформував Державного секретаря США про процес міжнародного визнання ПЦУ, зокрема про рішення Елладської церкви визнати Православну церкву України рівною серед рівних. Він наголосив, що ПЦУ — найбільша церква в Україні, від початку 2019 року до неї приєдналося понад 600 парафій. Згідно з останніми соціологічними дослідженнями, більшість громадян країни підтверджують свою приналежність саме до ПЦУ. Чимала кількість її вірян проживає в Криму та на сході України.

«На всій території нашої держави в цілому панують свобода вибору віросповідання та релігійний мир, — зазначив митрополит Епіфаній. — Всюди, крім території анексованого Криму та тимчасово окупованого Донбасу. Станом на сьогодні на окупованих територіях Донецької та Луганської областей зберігається складна ситуація з громадами ПЦУ, які діють підпільно або напівпідпільно, під загрозою депортації чи арешту. Через так званий розстрільний список, до якого увійшли священнослужителі ПЦУ, багато священників змушені були залишити ці території».

У США також відбулися зустрічі Предстоятеля ПЦУ з сенаторами, конгресменами, представниками української діаспори. Під час кожної зустрічі він наголошував на тому, що в Криму окупаційна влада через «судові рішення» виселяє Кримську єпархію ПЦУ із кафедрального собору Володимирівського монастиря в Сімферополі, тисне і переслідує представників релігійної громади.

Звертаючись до Посла з особливих доручень з питань релігійної свободи в Державному департаменті США Семюелю Браунбеку, Предстоятель ПЦУ наголосив на необхідності здійснення міжнародного впливу на Росію для виконання Резолюції Генасамблеї ООН щодо забезпечення прав людини в тимчасово окупованому Криму, включно з правами релігійних громад.

Семюел Браунбек, команда якого залучена до підготовки міжнародних звітів про свободу віросповідання в світі, зокрема і в Україні, взяв до уваги отриману інформацію, зазначивши, що міжнародне співтовариство має знати правду про порушення релігійної свободи на сході України та реагувати на подібні факти.

Митрополит Київський і всієї України Епіфаній під час зустрічі з Державним секретарем США Майклом Помпео.

Фото надано прес-службою ПЦУ.

Під час перебування в США митрополит Київський і всієї України Епіфаній 19 жовтня в Нью-Йорку отримав престижну нагороду — «Премію Афінагора з прав людини». Майкл Помпео привітав очільника ПЦУ з нагородою Афінагора, що вручається за захист прав людини і

якою відзначено зусилля українського митрополита з захисту можливостей українців здійснювати богослужіння відповідно до своєї віри без зовнішнього втручання, йдеться у повідомленні Держдепу про зустріч.

Світлана ЧОРНА.

СПОРТ

Європейське протистояння українців

Баскетбол. Київ. Палац спорту. Кубок Європи ФІБА. Група F. 1-й тур.

«Київ-Баскет» (Україна) — «Дніпро» (Україна). 95:88 (23:21, 29:18, 23:24, 20:25).

«Київ-Баскет»: Шеферд (4 передачі), Крутоус (16 + 6 підбирань), Близнюк (18 + 2 блок-шоти), Пустозвонов (23), Сандул — старт; Кондраков (3), Мусієнко, Хілл (10), Едвін (9 + 4 передачі - 4 втрати), Петров (16 + 6 передачі).

«Дніпро»: Дугат (13 + 6 передач), Закурдаєв (2), Глебов (16 + 3 перехоплення), Тимофієнко (14 - 5 втрат), Фесенко (2) — старт; Чумаков, Шундель (10), Корнієнко (11 + 5 підбирань + 4 перехоплення + 4 блок-шоти), Санон (16 + 6 підбирань), Сизов (4), Коломойський.

Кияни обіграли дніпрян в українському дербі. Визначальною в матчі стала друга чверть, яку господарі виграли з різницею в 11 очок. У нашій групі відбувся ще один матч: «Цмокі» (Білорусь, Мінськ) — «Левський-Лукойл» (Болгарія, Софія). 81:68 (24:15, 25:26, 12:14, 20:13).

30 жовтня «Київ-Баскет» зіграє проти «Левського». «Дніпро» — проти «Цмокі».

«Барса» запропонує Мессі довічний контракт

Футбол. Ліга чемпіонів. Груповий раунд. 3-й тур. 23 жовтня.

Група Е. «Зальцбург» (Австрія) — «Наполі» (Італія). 2:3. «Гент» (Бельгія) — «Ліверпуль» (Англія). 1:4. «Наполі» — 7 очок, «Ліверпуль» — 6, «Зальцбург» — 3, «Гент» — 1.

Група F. «Інтер» (Італія, Мілан) — «Боруссія» (Німеччина, Дортмунд). 2:0. «Славія» (Че-

хія, Прага) — «Барселона» (Іспанія). 1:2. «Барселона» — 7, «Інтер» — 4, «Боруссія» — 4, «Славія» — 1.

Ліонель Мессі відкрив рахунок у прязкому матчі вже на третій хвилині зустрічі після передачі Артура Мело. Це взяття воріт дозволило аргентинцеві стати першим гравцем, який відзначився в п'ятнадцяти сезонах Ліги чемпіонів поспіль.

Мессі не збавляє обертів, а тому «Барселона» збирається

знову обговорити з ним довічний контракт.

Група G. «РБ Лейпциг» (Німеччина) — «Зеніт» (РФ, Санкт-Петербург). 2:1. «Бенфіка» (Португалія, Лісабон) — «Ліон» (Франція). 2:1. «РБ Лейпциг» — 6, «Зеніт» — 4, «Ліон» — 4, «Бенфіка» — 3.

Група H. «Аякс» (Нідерланди, Амстердам) — «Челсі» (Англія, Лондон). 0:1. «Лілля» (Франція) — «Валенсія» (Іспанія). 1:1. «Аякс» — 6, «Челсі» — 6, «Валенсія» — 4, «Лілля» — 1.

Нічия з двома пенальті на останніх хвиликах

Юнацька ліга УЕФА U-19 з футболу. Перший раунд. Матч у відповідь.

«Шкендія» (Північна Македонія, Тетово) — «Динамо» (Україна, Київ). 2:2. Голи: Гаші, 25, Спагіу, 90+3 — Амзай (52, автогол), Волошин, 90 (п). Перший матч — 0:8.

«Динамо»: Нещерет, Кузик, Забарний (Вівчаренко, 46), Хондак, Ярош (Скорко, 46), Бодня, Яцик, Надольський (Волошин, 46), Велетень, Близниченко, Здирко (Шулянський, 63). Тренер — Ігор Костюк.

Розгромний результат першого матчу (вісім «сухих» м'ячів) на користь киян не залишав «Шкендію» шансу на прохід до наступного раунду. Але підопічні Менсура Якупова дали бій «Динамо», щоб хоч частково реабілітуватися в очах своїх уболівальників.

Динамівці вирушили на зустріч не в найсильнішому складі. Були відсутні лідери — півоборонці Богдан Білошевський і Джозеф Окоро. Також залишилися двома Євген Ісаєнко, Данило Сухоручко, Олександр Сирота і Георгій

Цитаїшвілі, заявлені на цей турнір.

Тому вийшло бойове протистояння. Все вирішилося на останніх хвиликах. Спочатку кияни вийшли вперед (пенальті реалізував Волошин).

Однак на третій доданій хвилині вже господарі виконали 11-метровий. Нещерет парирував удар Реджепа. Однак Спагіу добив м'яч у сітку. Нічия. «Динамо» упевнено крокує до наступного раунду.

Тепер на «біло-сині» чекає зустріч із клубом ПАОК (Греція, Салоніки).

Добірку підготував Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.

Над номером працювали: Віктор БОНДАР, Тетяна УВЕРОВА, Галина КВІТКА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
 ► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
 ► Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
 ► Рукописів не повертаємо.
 ► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
 ► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.
 ► Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
 Свідомість про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Передплатні індекси та передплатна ціна на 2019 рік

Для фізичних осіб: 40224 — 27 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота); 08775 — 22 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця). Для підприємств і організацій: 60955 — 65 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота). Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 60000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 42/14, тел. (044) 581-68-15 www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 73491
 Видавець — Державне підприємство «Редакція газети «Голос України». 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 503-68-72; відділ реклами — 453-44-56 (факс);

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama1@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

